Årbog 2009

33. årgang

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening

Udgivet af Gladsaxe Lokalhistoriske Forening

Forsiden:
Foto fra færdiggørelsesafdelingen med skulpturdele til billedhugger Ole Broagers udsmykningsopgave 2006. (Foto Broncestøberiet)

Det er småt med spor fra Oldtiden i Gladsaxe Kommune, men lidt har vi da. Da Slangerupbanen blev anlagt, fandt man i 1905 (mellem nuværende Helmsvej og Højgårdsvænge) en grav fra Jernalderen, der bl.a. indeholdt skeletdele og et lerkar (fra Yngre Romersk Jernalder - også kaldes Folkevandringstiden 200-400 e. Kr.). Lerkar som dette, formodentlig til rejseproviant på vejen til det hinsidige, benyttes i dag som bomærke af Gladsaxe Lokalhistoriske Forening.

Redaktion: Erik Starup
Arne Fogt
Jens Mortensen

Grafisk tilrettelæggelse: Erik Starup

Fotos og illustrationer: Gladsaxe Byarkiv, Lokalhistorisk Afdeling, m.fl.

Grafisk Produktion: Grafia Tryk ApS

ISSN 1903-0916

Indhold

Forord 5

50 år med den gyldne kæde 6
Af: Jørgen Olsen

Erindringer 20
Af: Erling Schrøder

Gladsaxe fornyede Søborg skole allerede i 1920' erne 32
Af: Lui Beilin

Et broncestøberi formes 38
Af: Emilie Kirkegaard og Nanna Lind Niemeier Nielsen

Bagsværd Kostskole og Gymnasium 100 år 46
Af: Hans-Christian Schulttz

Året der gik - Gladsaxe 2007/08 64
Af: Jens Mortensen

Personalia 66

Foreningens publikationer

Årsskrift	1968:	kr. 15,00	(for medlemmer kr. 11,50)
	1969:	kr. 15,00	(for medlemmer kr. 11,50)
	1970:	kr. 15,00	(for medlemmer kr. 11,50)
	1971:	kr. 15,00	(for medlemmer kr. 11,50)
	1972:	kr. 18,00	(for medlemmer kr. 14,00)
	1973:	kr. 23,50	(for medlemmer kr. 18,00)
	1974:	kr. 23,50	(for medlemmer kr. 18,00)
	1975:	kr. 27,50	(for medlemmer kr. 21,00)
	1976:	kr. 29,00	(for medlemmer kr. 22,00)
	1977:	kr. 32,00	(for medlemmer kr. 24,00)
	1978:	kr. 36,00	(for medlemmer kr. 27,00)
	1979:	kr. 48,00	(for medlemmer kr. 36,00)
	1980:	kr. 48,00	(for medlemmer kr. 36,00)
	1981:	kr. 56,00	(for medlemmer kr. 42,00)
	1982:	kr. 56,00	(for medlemmer kr. 42,00)
	1983:	kr. 56,00	(for medlemmer kr. 42,00)

Ovenstående bøger kan købes for kr. 15,-/stk. - medlemmer kr. 10,-/stk.

1984:	kr. 80,00	(for medlemmer kr. 60,00)
1985-86:	kr. 80.00	(for medlemmer kr. 60,00)
1987-88:	kr. 80,00	(for medlemmer kr. 60,00)
1989-91:	kr. 80,00	(for medlemmer kr. 60,00)
1992-93:	kr. 80,00	(for medlemmer kr. 60,00)
1995:	kr. 95,00	(for medlemmer kr. 70,00)

Ovenstående bøger kan købes for kr. 20,-/stk. - medlemmer kr. 15,-/stk.

1996-97:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
1998:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
2000-01	kr. 73,00	(for medlemmer kr. 55,00)
2002-03	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
2004:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
2005:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
2006:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
2007:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)
2008:	kr. 66,00	(for medlemmer kr. 50,00)

Ovenstående bøger kan købes for kr. 40,-/stk. - medlemmer kr. 25,-/stk.

Register til Årsskrifter/Årbøger 1968-1995: *kr. 40,- (for medlemmer kr. 25,-)*
Folketællingen 1787: *kr. 40,- (for medlemmer kr. 25,-)*
Da vi var bønder - Gladsaxe gårdenes historie: kr. 220,00 (for medlemmer kr. 165,00)
Jubilæumsskrift 1941-2001: *kr. 15,- (for medlemmer kr. 10,-)*
Postkort: 1 sæt enkelte kr. 10,- , 1 sæt dobbelte kr. 15,- .

Kontingent og betaling for publikationer: www.gladsaxelokalhistorie.dk
Selskabet er medlem af Dansk Lokalhistorisk Forening.

Forord

For 33. gang har foreningen den store glæde atter at kunne udsende en årbog. I alle årene har den siddende bestyrelse bestræbt sig på at finde artikler, som har interesse for de fleste. Det har vi også gjort i år, hvor der er 5 artikler og hele 3 jubilæer at fejre.

Borgmesterkæden har 50 års jubilæum. Derfor har Jørgen Olsen været i arkiverne og skrevet en spændende artikel.

Både Søborg Skole og Bagsværd Kostskole har 100 års jubilæum i 2008, og det er der kommet spændende historier ud af. Bagsværd Kostskole har tidligere været beskrevet, da den havde 75 års fødselsdag, men 100 år er altid værd at fejre. Vi ønsker skolerne tillykke med de runde dage.

Byrådets "grand old man", Erling Schrøder, der har været i politik i mange år, har skrevet om sine 75 år som borger i Gladsaxe, 50 år som medlem af socialdemokratiet og 40 år i kommunalbestyrelsen og senere i byrådet. Det har givet stof til en spændende politisk fortælling, som I kan glæde jer til at læse.

Nu har foreningen to gange været på besøg på Bronzestøberiet, hvor der, grundet pladsmangel, kun har kunnet deltage et fåtal af foreningens medlemmer. Da bestyrelsen har ment, at også andre skal have mulighed for at kende denne virksomhed, er der lavet en artikel, skrevet af Emilie Kirkegaard og Nanna Lind Niemeier Nielsen.

De lokale medier er pløjet igennem for at finde stof fra året, der gik i Gladsaxe, og igen er det Jens Mortensen fra bestyrelsen, der har stået for dette arbejde.

En stor tak skal lyde til bidragsyderne.

Til sidst en tak til Gladsaxe Kommune. Uden kommunens finansielle støtte har det ikke været muligt at udsende denne bog og dermed bidrage til at bevare vor kulturarv. En stor tak skal lyde til Erik Starup, der for hvilken gang igen har været redaktør og tilrettelægger af den flotte årbog.

Arne Fogt
Formand

Borgmesterkæden til Gladsaxe blev fremstillet på Georg Jensens Sølvsmedje der havde en af sine virksomheder på Tobaksvejen i Gladsaxe (Foto: Gladsaxe Byarkiv)

50 år med den gyldne kæde

Erhard Jacobsen kunne i 1959 som den første bære borgmesterkæden
- En borgergave i anledning af 50 året for adskillelsen af Gladsaxe og Herlev sogne i 1909

Et opråb i Folkebladet for Gladsaxe kommune i begyndelsen af året 1959 fortalte, at der var nedsat et udvalg i kommunen med det formål, at skaffe midler til en borgmesterkæde til borgmesterembedet i Gladsaxe. Tanken blev modtaget med velvilje fra såvel foreninger som virksomheder og private borgere.

Borgmesterkæder

Traditionen med at bære borgmesterkæder er en tysk og engelsk tradition. I Tyskland har man siden gammeltestamentlig tid båret kæder som et symbol for de små bykonger, ofte brugt som et magtsymbol.

Traditionen med at bære borgmesterkæde kom til Danmark i 1934, hvor Gentofte Kommunes borgmester, som den første, fik hængt det gyldne symbol om halsen. Prisen for den første borgmesterkæde var i 1934 beskedne 850,00 kroner.

Og så gik det stærkt. Ideen bredte sig i de følgende år. Der kom borgmestrekæder først i de mindre kommuner, siden i de større byer. Borgmesterkæderne var typisk en gave betalt og skænket til embedet af byens borgere, foreninger og erhvervsliv.

Ideen kom "officielt" fra Folkebladets redaktør

I 1959 var ideen nået til Gladsaxe og selvfølgelig skulle den nye udadvendte borgmester Erhard Jacobsen have en borgmesterkæde. Idémanden og initiativtager bag indsamlingen til en borgmesterkæde var officielt Julius. W. Hedegaard, redaktør og medejer af den lokale ugeavis Folkebladet for Gladsaxe Kommune.

Borgmester Erhard Jacobsen modtager den gyldne kæde af kontorchef Egon Fels, bankdirektør H. Dalby og købmand Knud Beck

Redaktør Julius W. Hedegaard indrømmer 10 år efter han var gået på pension i 1968, på et af Byarkivets lydbånd: "Det der, med at tage initiativet, var jo faktisk ikke så svært. Da slet ikke når man bliver opfordret."

Det var netop hvad der skete. En telefonopringning fra vennen, hvor daværende kommunaldirektør Carl Sørensen spurgte: "Hedegaard var det ikke noget for Dem og Deres Folkebladet, at tage initiativet til at starte en indsamling til en borgmesterkæde."

»BORGERGAVEN 1959«

200,- kr

Igennem de senere år har spørgsmålet om fremskaffelse af en borgmesterkæde til borgmesterembedet i Gladsaxe kommune været ventileret fra forskellig side.

Undertegnede har pånу drøftet spørgsmålet og er enedes om at søge det løst, således at kæden kan overrækkes den 1. april d. a., hvor det er 50 år siden Herlev blev udskilt fra Gladsaxe som selvstændig kommune.

Vi har henvendt os til firmaet Georg Jensen, der har udarbejdet vedlagte forslag til kæde forarbejdet i guld og med kommunens våben i guld og emalje i farver svarende til våbnets heraldiske beskrivelse. Firmaet har tilbudt os at levere kæden til ren nettopris.

Det er vort håb, at denne indsamling bliver modtaget med så stor venlighed, at der foruden midler til indkøb af bormesterkæden, bliver et beløb til overs, der kan danne grundlag for erhvervelsen af et kunstværk til opstilling i fri luft et passende sted i kommunen. Eventuelt kan man i så fald forsøge, at få Carlsbergfonden til at yde et tilskud.

Vi opfordrer alle institutioner og personer til at yde bidrag til dette arbejde, idet tilføjes, at det er tanken at lade udføre en adresse med bidragydernes navne til overrækkelse sammen med kæden.

Vi har formået bankbestyrer Dalby, Handelsbankens Søborg afdeling, til at være udvalgets kasserer, og til ham beder vi Dem indsende nedenstående kupon med angivelse af det bidrag, De vil yde.

PAUL MADSEN
Snedkermester.
Formand for »Sammenslutningen af virksomheder i Gladsaxe industrikvarter«.

CARL SØRENSEN
Kommunaldirektør.

KNUD BECK
Købmand.
Formand for centralorg. for erhvervsdrivende i Gladsaxe kommune

EGON FELS
Kontorchef.
Formand for sammenslutningen af grundejerforeninger i Gladsaxe kommune.

H. DALBY
Bankbestyrer.
Udvalgets kasserer.

JUL. W. HEDEGAARD
Redaktør.

Dette opråb blev bragt i Folkebladet. Med denne skrivelse (med tilhørende kupon) kunne man indbetale sit bidrag til borgergaven. Kuponen mangler her, den blev afleveret sammen med indbetalingen på her 200,00 kroner.

Kommunaldirektør Carl Sørensen mente kommunen nu var blevet så stor, og med den nye udadvendte borgmester Erhard Jacobsen, valgt i april 1958, var tiden kommet hvor Gladsaxe stod over for en ny udvikling.

Borgmesterkæden var borgernes fødselsdagsgave

Da kommunalbestyrelsen torsdag den 7. april samme år, samledes til det offentlige møde, kunne købmand Knud Beck Bagsværd, Grundejerforeningens formand kontorchef Egon Fels og bankdirektør H. Dalby Handelsbanken Søborg på udvalgets vegne overrække den smukke kæde, fremstillet af Georg Jensens sølvsmedje.

Overrækkelsen af den nye borgmesterkæde skulle samtidig være en borgergave der markerede Gladsaxe Kommunes 50 års fødselsdag, som selvstændig kommune, i den geografiske udstrækning kommunen fik den 1. april 1909, efter at borgerne, i den del af den gamle Gladsaxe Kommune, der lå under Herløv sogn med landsbyerne Hjortespring og stationsbyen Herløv, blev udskilt fra Gladsaxe.

De nye tilflyttere i Søborg årsag til Gladsaxe & Herløvs adskillelse

Årsagen var den frygt man i Herløv nærede for de nye udflyttere som slog sig ned i Søborg Villaby. De første byggegrunde blev udstykket fra Søborggård omkring århundredeskiftet, og de nye bebyggelser i Søborg og Buddinge bredte sig med en hast der tog pusten fra sognerådet.

Beboerne i Herløv så med den største mistro på denne invasion, der kunne ende med, at gøre en del af kommunen til en Københavnsk forstad. Og hvad ville det ikke koste.

Disse udflyttere stillede krav om faciliteter og dannede foreninger. Udflytterne krævede fra starten skoler, forsamlingshus, kloakanlæg, gasværk, elektricitet og en luksus som gadebelysning. De stiftede lokale foreninger bl.a. grundejerforening og Socialdemokratiet i Søborg i 1905.

Det blev for meget for befolkningen i Hjortespring og Herløv. Her ville man for enhver pris forblive en agrarisk by. For at sikre dette, indsendte en del beboere i Herløv i året 1906 et andragende til amtsrådet med ønske om at Herløv blev udskilt fra Gladsaxe. Amtet sendte andragendet til behandling i sognerådet 21.juni 1906, hvor 5 stemte for 4 i mod, 2 medlemmer var fraværende. Amtet forlangte herudover en afstemning i Herløv blandt alle sognerådsvælgerne. Resultatet blev at alle stemte ja til en adskillelse, på nær 6 personer der ikke ønskede at afgive stemme for adskillelsen og slet ingen stemte imod. I 1906 boede der 921 borgere i Herløv Sogn mod 2.806 borgere i Gladsaxe Sogn. Grundejerforeningerne i Søborg, Bagsværd og Buddinge protesterede mod adskillelsen mens grundejerforeningerne i Herløv gik ind for en deling og var for en så hurtig adskillelse som mulig. Sognerådet undersøgte de økonomiske konsekvenser i 1905 - 1906, og fandt, at det slet ikke var så dårligt for Gladsaxe at give slip på Herløv. Resultatet blev, at sognerådet 10. oktober 1907 enstemmigt med 10 stemmer - et medlem var fraværende, vedtog adskillelsen. 13. august 1908 kom den officielle tilladelse fra Indenrigsministeriet til at de to sogne kunne adskilles fra 1. april 1909.

Kommunegrænsen mellem de to nye selvstændige kommuner fulgte den gamle sognegrænse mellem de to kirkesogne Gladsaxe og Herløv. Ved adskillelsen bibeholdt Herløv dog sognefællesskabet med Gladsaxe helt frem til 1921, hvor præsten der boede i præstegården i Gladsaxe var sognepræst for både Gladsaxe Kirke og Herløv Kirke i anekssognet. Først i 1921 fik Herløv sin egen præst. Efter

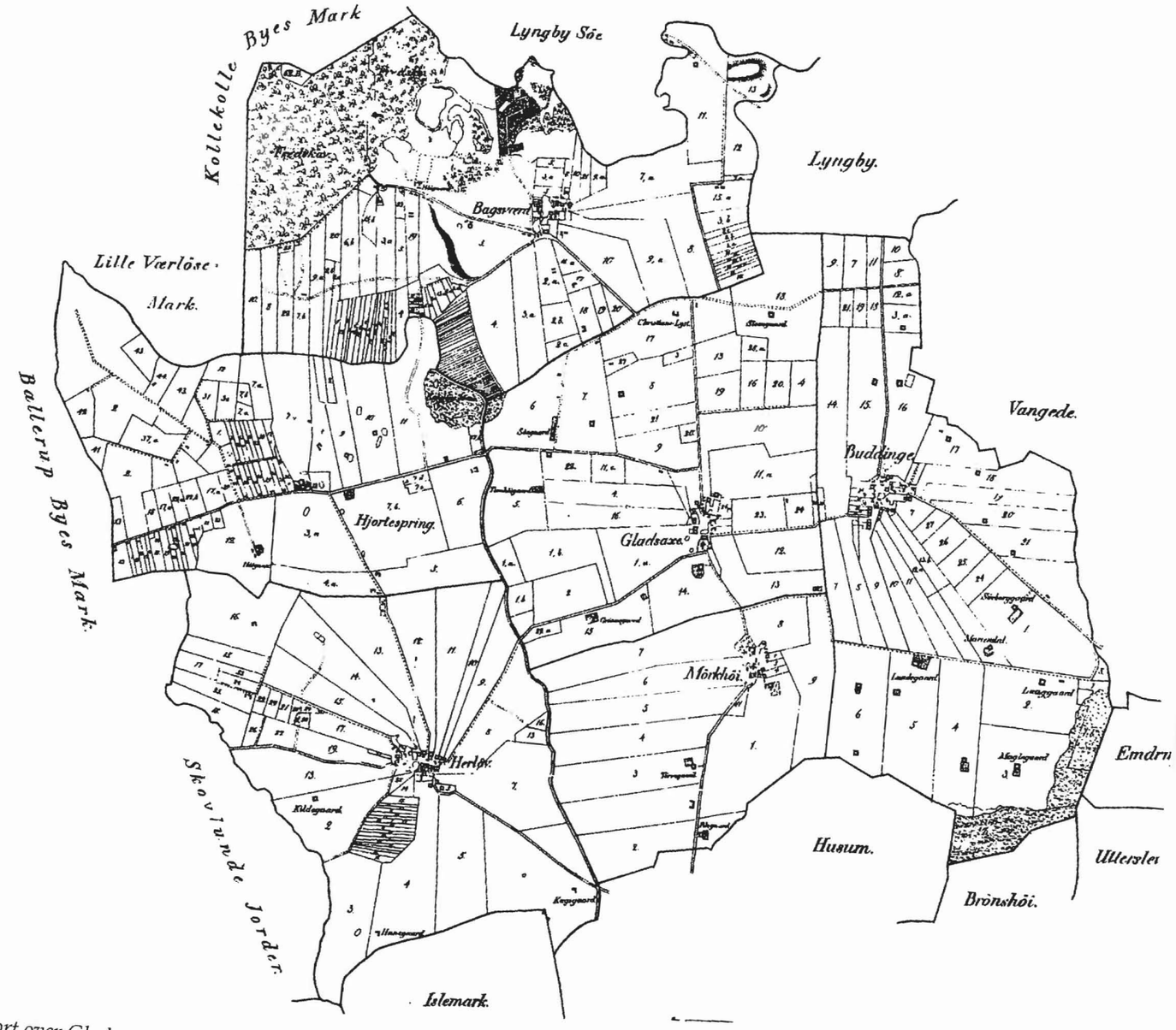

Kort over Gladsaxe Kommune før 1909. Landsbyerne Herløv & Hjortespring kom til Herløv Kommune. Gladsaxe, Mørkhøj, Buddinge og Bagsværd forblev i Gladsaxe (Foto: Gladsaxe Byarkiv)

adskillelsen var begge parter yderst tilfredse med delingen. Både Herløv og Gladsaxe mente de havde gjort det rigtige og vundet fordele ved processen. Gladsaxe og Herløv var blevet to selvstændige kommuner fra den 1. april 1909. 1. april 1959 kunne både Herlev og Gladsaxe fejre 50 års jubilæet for adskillelsen.

Borgmesterkæden overrækkes 7. april 1959

Gladsaxe markerede jubilæet med en officiel borgmesterhilsen fra Erhard Jacobsen til Herlev Kommune. Borgernes fødselsdagsgave til Gladsaxe Kommune var en borgmesterkæde til borgmesterembedet, som udvalget bag borgergaven overrakte ved det førstkommende kommunalbestyrelsesmøde den 7. april 1959.

Ved overrækkelsen udtalte købmand Knud Beck Bagsværd: - "Når vi i aften ved dette offentlige kommunalbestyrelsesmøde beder om ordet, er det fordi en kreds af borgere i Gladsaxe kommune har manglet et symbol. Man har derfor samlet sig om en borgergave. Denne gave er virkelig en gave fra kommunens borgere, hvor foreninger og enkeltpersoner fra alle kredse i kommunen har medvirket. Da kommunen på mange måder følges med opmærksomhed og mange aflægger besøg for at se kommunens institutioner, både fra indland og udland, og da vi har den smukke Bagsværd Sø, hvor danske og internationale mesterskaber i roning udkæmpes, vil der være adskillige lejligheder, hvor borgergaven, der er en borgmesterkæde, vil blive brugt. Når vi nu på borgernes vegne beder Dem hr. borgmester om på borgmesterembedets vegne at modtage denne kæde, hvor leddene sammenholder de fire gamle bysamfund, Bagsværd, Gladsaxe, Buddinge og Mørkhøj. og slutter med kommunens våben en stigende svale, så er det med ønsket om, at Gladsaxes borgmester og dermed kommunalbestyrelsen må føre forhandlingerne på en værdig og saglig måde. Vi givere håber kæden må minde borgmesteren om, at det er alle borgere og ikke den enkelte det drejer sig om, således at man altid gør sig det klart, at det er borgernes penge, forretningen Gladsaxe kommune arbejder med, og derfor bør føres på en økonomisk forsvarlig måde, så borgerne altid må være glade for at bo i Gladsaxe kommune med sin smukke omegn af skove, søer og moser. Da der stadig kommer bidrag til gaven har adresserne med givernes navne ikke kunne gøres færdig til overrækkelsen i dag. Den vil komme se-

Kæden i 18 karat guld fotograferet i 2008. (Foto: Kaj Bonne Mortensen)

nere. Vi lykønsker Dem, hr. borgmester Erhard Jacobsen, som den første, der skal bære denne kæde med alle de glæder og forpligtelser, der følger med", sluttede købmand Knud Beck sin tale på udvalgets vegne.

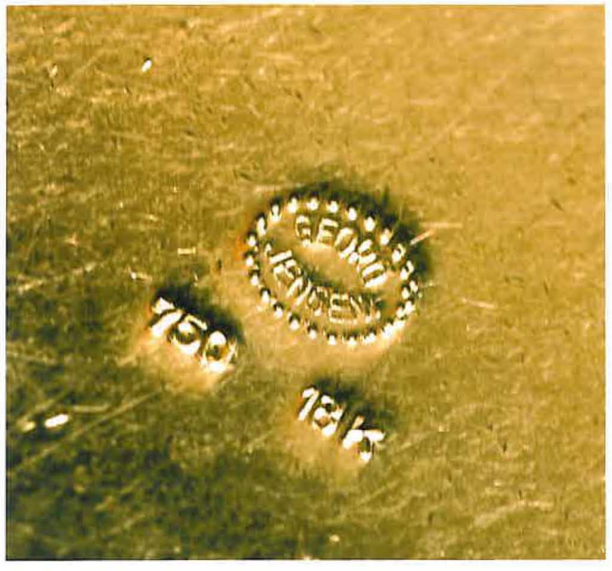

Georg Jensens stempel.
18 karat guld stemples med 750 -18 K, hvilket betyder 75 % af materialet er finguld og resten som oftest kobber eller sølv.(Foto: Kaj Bonne Mortensen)

I Kæden ses navnene på de fire gamle landsbyer (Foto: Kaj Bonne Mortensen)

Borgmesteren takkede for kæden

Derefter dekorerede bankbestyrer H. Dalby borgmester Erhard Jacobsen med kæden. Borgmesteren bragte udvalget og de mange givere en stor tak. Det der særligt glædede borgmesteren, var den interesse, som kommunens borgere altid viste for kommunens anliggender, en interesse, der nu også gav sig udslag i denne smukke gave. Jeg skal gøre alt for at leve op til den store forpligtelse det er, som den første at bære denne gyldne kæde.

Kæde med kommunens sejl

Kæden der er i 18 karat guld vejer næsten et kilo. Leddene i kæden sammenholder 4 kløverblade der symboliserer de 4 gamle landsbyer Buddinge, Gladsaxe, Mørkhøj og Bagsværd og slutter i en flot medaljon i guld og emalje der viser Gladsaxe Kommunes sejl med den stigende svale.

Formene og værktøjet til borgmesterkæden er fremstillet på Georg Jensens sølvsmedje på Tobaksvejen i Gladsaxe efter tegninger af billedhuggeren Arno Malinowski. Villabyen Søborg, der var den egentlige årsag til bruddet med Herlev i 1909 blev ikke repræsenteret i borgmesterkæden fra 1959. Det kan man godt undre sig over. Søborg blev heller ikke repræsenteret, da Gladsaxe Kommune fik sit Byvåben 5. oktober 1948.

Interessen for at give bidrag til borgergaven var for øvrigt så stor, at pengene stadig strømmede ind til komiteen, selv efter kæden var overrakt. Kom der flere penge ind til indsamlingen end det kostede at fremstille borgmesterkæden, lovede udvalget at det overskydende beløb skulle bruges til en kunstnerisk udsmykning.

Byens borgere stod bag borgmesterkæden

Komiteen bag borgergaven bestod af betydningsfulde repræsentanter fra det lokale erhvervsliv. Snedkermester Poul Madsen fra snedkerfirmaet Johs. Madsen og søn, formand for Sammenslutningen af virksomheder i Gladsaxe kommune. Købmand Knud Beck, formand for Købmændenes Centralorganisation og de erhvervsdrivende i Gladsaxe Kommune. Kontorchef Egon Fels, medredaktør på Folkebladet for Gladsaxe kommune og formand for Sammenslutningen af Grundejerforeninger i Gladsaxe kommune. Bankbestyrer H. Dalby fra Handelsbanken på Søborg Hovedgade 48 repræsenterede kommunens banker og virkede som komiteens kasserer. Og redaktør Julius. W. Hedegaard, medejer og redaktør af Folkebladet for Gladsaxe Kommune der officielt stod som initiativtager til komiteen. Uofficielt startede det hele med jo med en telefonopringning fra "Gladsaxes kommunes stærke mand" kommunaldirektør Carl Sørensen til redaktøren.

Kommunaldirektør Carl Sørensen, der boede privat i Søborg, og aktivt deltog i det lokale foreningsliv, havde i mange år haft en stor indflydelse på hvad der blev besluttet i Gladsaxe kommune og var en del af det tætte netværk, hvorfra de fleste af komiteens medlemmer kom fra. Så det var ikke svært at overtale både bidragsyderne og senere leverandøren.

Georgs Jensens Sølvsmedje fremstillede kæden

Borgmesterkæden skulle være et symbol der skulle kunne holde i mange år frem. Et stykke kunsthåndværk kommunens kommende borgmestre kunne smykke sig når de skulle repræsentere Gladsaxe kommune. Så helt naturligt faldt valget på den lokale sølvsmedje på Tobaksvejen Georg Jensen, der selv var blandt bidragsyderne med en rigtig god "vennepris", på fremstillingen af den nye borgmesterkæde. Til at udføre den kunstneriske opgave og tegne Gladsaxes borgmesterkæde, valgte Georg Jensen en af sine og for øvrigt en af landets bedste smykkekunstnere Arno Malinowski.

Den lokale virksomhed Georg Jensens Sølvsmedje der var flyttet til Tobaksvejen i 1945. (Foto: Gladsaxe Byarkiv)

Pladsmangel i København og stor ekspansion havde bragt Georg Jensen Sølvsmedje til Gladsaxe. Sølvsmedene, funktionærerne og kunstnere krævede mere plads så Georg Jensen påbegyndte en udflytning af en del af virksomheden til Gladsaxe, hvor man allerede i 1945 havde købt en 3,1/2 tønde land stor grund mellem Tobaksvejen og den planlagte Ringvej. I 1960 var praktisk taget hele den store maskinelle del ved fremstilling af sølv flyttet til Gladsaxe. Georg Jensen beskæftigede dengang 400 medarbejder med salgskontorer i 11 lande, og man håbede på at man inden længe kunne flytte den resterende del af virksomheden til Gladsaxe.

Kunstneren bag borgmesterkæden var fader til "Kongemærket"

Gladsaxes borgmesterkæde blev tegnet af Arno Malinowski. (1899-1976), der var uddannet billedhugger, keramiker og medaljør. Arno Malinowski fik 20 år gammel i 1919 sit svendebrev fra kgl. hofleverandør S. Lindahl. Straks efter søgte han ind på Kunstakademiets billedhuggerskole og udstillede første gang på Charlottenborgs efterårsudstilling i 1920. Han vendte i 1949-1965 tilbage til Georg Jensens Sølvsmedje. Det var især hans fint gennemarbejdede smykker der gjorde ham kendt. Under krigen skabte Arno Malinowski en serie udsøgte

Kunstneren Arno Malinowski var uddannet billedhugger, keramiker og medaljør (Foto: POLFOTO)

Kongemærket

smykker med mindre sølv og andre materialer, da sølvet var en mangelvare. I 1940 fik smykkekunstneren den opgave der for alvor gjorde ham kendt i Danmark. Arno Malinowski tegnede det såkaldte Kongemærke i anledning af Chr. X's 70 års dag. På grund af den tyske besættelse fik mærket en helt ukendt folkelig succes som nationalsymbol. Det lille mærke 24x14 mm. blev en overraskende succes og solgt som en dame og en herremodel til priser på 5,- og 9,- kroner. Mærket blev solgt fra 21. august 1940 til kongens død i august 1947. I perioden solgte man 1.178.534 eksemplarer hvilket indbragte 1.528.199,60 til Kong Christian den Tiendes Fond.

Borgmesterkæden er kun båret af 4 borgmestre

50 år er der snart gået siden den flotte røde fløjlsæske for første gang blev åbnet og indholdet, den nye glinsende forgyldte borgmesterkæde kunne tages ud og hænges omkring halsen på borgmester Erhard Jacobsen. 50 år hvor de skiftende borgmestre flittigt har brugt "borgergaven" når de repræsenterede Gladsaxe og borgmesterembedet.

Kommer man på besøg på Gladsaxe Rådhus og ser portrætgalleriet i Europaværelset bag ved Byrådssalen, hvor alle kommunens sognerådsformænd og borgmestre, er sat i glas og ramme vil man opdage, at Erhard Jacobsen ikke bærer borgmesterkæden på portrættet. Årsagen er at fotograf Grete Lissners billede af Erhard Jacobsen først er taget i 1979 fem år efter Erhard Jacobsen fratrådte i 1974.

Senere tilbud om et nyt portræt med kæde, afviste Erhard Jacobsen med den begrundelse at han ingen ret havde til at bære borgmesterkæden efter han havde forladt embedet.

Overrækkelsen af borgmesterkæden blev filmet i 1959 og ligger på video på Byarkivet. Og kan ses på Gladsaxe Lokalhistoriske Forenings DVD 1.

Erhard Jacobsen, Socialdemokratier 1958 – 1974 (foto: Grethe Lissner)

Tove Smidth, Socialdemokratiet 1974-1983 (foto: Grethe Lissner)

Ole Andersen, Socialdemokratiet 1983 – 2002 (Foto: Kaj Bonne Mortensen)

Karin Søjberg Holst, Socialdemokratiet 2002 - (Foto: Kaj Bonne Mortensen)

Det er aldrig for sent at lære .....Så først som 46 årig lærte jeg at svømme. Billedet er fra 17. februar 1977, taget i Blågård Seminariums svømmehal.

Erindringer

75 år med bopæl i Gladsaxe, 50 år som medlem af socialdemokratiet i Søborg

Af Erling Schrøder
Formand for Social- og sundhedsudvalget

Min familie flyttede i 1934 fra Korsør til Gladsaxe. Datidens store arbejdsløshed levnede ikke min far, der var tømrersvend, mange måneders arbejde om året, og derfor besluttede mine forældre at prøve lykken nærmere hovedstaden, og mine 2 ældre søstre og jeg blev med mor og far bosat i min moders onkel, entreprenør Hans Chr. Andersens ejendomskompleks villa Vadbo på Buddingevej 165-167.

Nærmeste nabo var Vadgårdens grusgrav, i dag Glentegård Transformerstation mod syd, og Åndssvageanstalten Lillemosegård mod nord.

Familien med far, mor og mine søstre, Gerda og Jytte, fotograferet foran ejendommen Buddingevej 165-167.

Barndommen

Jeg vil betegne barndommen som en lykkelig tid, skønt vi hørte til tidens småkårsfolk, men det var trygt, at ens mor var hjemmegående og altid var til stede, når vi kom hjem fra skole.

I hjemmet hængte i stuen et billede af statsminister Th. Stauning ved siden af familiebillederne, og jeg troede længe, at det var min farfar. Min skoletid på Gladsaxe skole husker jeg med glæde. Gode kammerater og efter datidens målestok også dygtige lærere især i mellem- og realskolen. Der var disciplin og orden i timerne og spanskrøret blev taget i brug, ligesom der blev uddelt øretæver, men desværre for ofte til de svageste elever, som var lette ofre.

Besættelsen

Danmarks besættelse 9. april 1940 af tyske tropper står stadigvæk prentet i min hukommelse som noget skæbnesvangert. På vej til skole svævede tyske bombefly over os på Klausdalsbrovej ved Buddinge station. Min mor sendte os i skole om morgenen, men overlærer Th. Petersen bad os i skolegården om straks at gå tilbage til vores respektive hjem. Prinsesse Margrethes fødsel den 16. april 1940 blev et lys i mørket og et samlingsmærke omkring Kongehuset i krigsårene.

Som 10-årig blev jeg, bydreng hos købmand Bøgesø på Buddingevej 194 og fik mange drikkepenge for

1. D på Gladsaxe Skole fotograferet ved bagsiden af pigernes gymnastiksal i foråret 1939 (jeg står bagest th.)

vareudbringninger, men måtte også slide med både ølkasser og koks på Long John budcyklen. Fodbold havde min store interesse, og jeg kom på junior og senere ynglingehold i Lyngby boldklub.

Den tyske besættelse med rationeringer og sabotage- og terrorhandlinger lagde dog en dæmper for udfoldelsesmulighederne og derfor kom befrielsen i maj 1945 som en kæmpelettelse og for Danmark som en lykke, da vi i det store og hele blev fritaget for de store krigshandlinger, som nation var vi heldige, men mange af vores landsmænd, der kæmpede til lands og i andre verdensdele skylder vi en stor tak og ære for at vi i dag kan leve i et frit land. Mindelunden i Ryvangen taler sit tydelige sprog herom.

Et spændende liv i lokalpolitik

I mine scrapbøger og dagbogsblade er der rigeligt stof til en hel bog, men det tillader pladsen i årsskriftet ikke.

Jeg blev medlem af Socialdemokratiet i 1959 og i 1965 formand for Søborg socialdemokratiske vælgerforening med dengang ca. 3.000 medlemmer. Det viste sig senere, halvdelen var kontingentfri så

Juniorholdet i Lyngby Boldklub. (Bagest i rækken ved siden af holdlederen med slips).

det reelle medlemstal var nærmere 1.500. Vi var en ung bestyrelse, der samarbejdede fint. Borgmester Erhard Jacobsen, der blev valgt i 1958, satte hurtigt sine fingeraftryk på Gladsaxe, og vi var alle imponeret af hans foretagsomhed og evner som igangsætter af en lang række projekter.

Ved kommunevalget 3.3.1970 var jeg opstillet for første gang og opnåede 73 personlige stemmer. Men det var om noget et kanonvalg for Erhard, der alene kunne notere 20.149 personlige stemmer. Resultatet gav A 17 mandater, De konservative 7 og en enkelt radikal. Skuffelsen hos de borgerlige var stor, ikke mindst hos Poul Schlüter der var kampagneført som borgmesterkandidat.

Erhard Jacobsen indbød til samarbejde med de 2 andre partier, og mine partifæller viste mig tillid og valgte mig som gruppeformand og blev desuden formand for det stående udvalg: Løn- og personaleudvalget. Som nyt medlem blev jeg interviewet af Arne Hermann til Folkebladet og gav udtryk for målsætninger som anlæg af motionsstier, åbne udvalgsmøder, Erhard Jakobsen som statsminister samt at deltagelse i politik forudsætter en forstående kone.

Økonomien strammede til i begyndelsen af halvfjerdserne. Rationalisering af skolerengøringen gav store gnidninger også i vores egen gruppe.

I maj 1972 blev ejd. Thorasminde indviet efter endt restaurering og fruerne Agnete Larsen og Inger Clausen kunne gense deres barndomshjems stuer.

I Politiken stod 23. 7. 1972 skrevet: Gladsaxe vil købe jysk jord til rekreative formål for kommunens borgere. Folketinget havde stillet 100 mio. kr. til rådighed for kommunerne efter ansøgning. Købet blev dog aldrig til noget. Vi var nogle politikere på besøg i Farsø kommune og fik forevist en række smukke arealer og skønne engstrækninger. Kommunen var en afholdskommune, om dette fik indflydelse på afgørelsen må stå hen i det uvisse.

Der blev indført ansættelsesstop frem til 1. 4. 1974, men vi skulle overtage 28 personer fra de nedlagte sygekasser. Tove Smidth forlangte 7 yderligere ansatte, hvilket førte til stor uenighed med mig som formand for løn- og personaleudvalget. Kun 28 blev ansat, skønt den konservative Svend Erik Harders gav Tove Smidth fuld opbakning. Gladsaxe Bladet 8. 3. 1973: „Erling Schrøder på vej mod toppen, indstillet som borgmesterkandidat af bestyrelsen for Søborg socialdemokratiske forening".

Det kom bag på mig, men jeg takkede for tilliden og lod skæbnen råde. Den efterfølgende urafstemning blandt partiets medlemmer gav 221 stemmer til Tove Smidth og 211 til mig, hvilket gjorde hende til spidskandidat.

Politiken 6.12.1973

Erhard Jacobsen har stiftet partiet Centrum-Demokraterne. Til Politiken siger han utvetydigt, at han, de steder, hvor et socialdemokratisk borgmesteremne tilkender sig partiets venstreorienterede linje, af al magt vil søge at hindre , at den pågældende bliver valgt.

Gladsaxe - CD'højborg

I Gladsaxe er viceborgmester Tove Smidth opstillet som spidskandidat. Hun bliver ikke borgmester siger Erhard Jacobsen. Hun har klart tilkendegivet, at hun ligger på venstrefløjen, og så vil jeg ikke støtte hendes valg.

Efter valget i marts 1974 blev Tove Smidth dog valgt som borgmester, men uden medvirken fra Centrum-Demokraternes 4 mandater.

Jeg opnåede et flot valgresultat som nr. 2 og krævede derfor nye poster i form af 1. viceborgmester og formand for det sociale udvalg samt gruppeformand. Til gengæld gav jeg afkald på formandspladsen i løn- og personaleudvalget samt kulturudvalget - sidstnævnte fik jeg overdraget, da min partifælle Leo Toldsted måtte forlade kommunalbestyrelsen efter spirituskørsel.

Jeg erindrer, at Tove Smidth var betænkelig og ikke vildt begejstret for mig som formand for det vigtige og økonomisk tunge socialudvalg, men for mig begyndte nu en periode som fortsat vedvarer og har givet mulighed for at tage en række initiativer og gennemføre projekter i samarbejde med partifæller og kolleger fra andre partier. En lykkelig og meget spændende tid, som jeg nu vil sætte fokus på.

Omsorgsarbejde

Spiren til dette arbejde blev lagt i 1965 af daværende socialudvalgsformand Nanna Rasmussen og gymnastiklærer Inge Peters, der indførte pensionistgymnastik efter svensk mønster. Jeg så mulighederne i at få videreudviklet arbejdet og snart fulgte pensionistsvømning og sommeridræt med prøver til idrætsmærke for pensionister. Sidstnævnte i sam-

Så er endnu et pensionistgymnastikhold og tre gymnastik- og svømmelærere klar til en aktiv uge på Hotel Gudhjem på Bornholm. (Foto Gladsaxe Bladet)

arbejde med Landsforeningen for Pensionistidræt, hvis formand jeg var i en årrække. En forening der stod for uddannelse af lærere til pensionistgymnastik i hele Danmark. Inge Peters niece Bendte Breidahl kom med i lærerteamet og der blev arrangeret rejser for aktive pensionister til ind- og udland. Et særligt nært forhold har vi til hotel Gudhjem på Bornholm, hvor adskillige hundrede såvel aktive som almindelig ferierende har tilbragt hyggelige stunder i dejlige omgivelser.

Hvert år tilbydes ferierejser i Danmark og til udlandet og i samarbejde med Simon Spies gennemførte vi specialrejser for handicappede til Spanien og Grækenland. Disse rejser var enestående og med et menneskeligt givende indhold. Vi havde engang 25 kørestole med Con-Air flyet til Benidorm og frivillige Falck reddere og øvrige hjælpere formåede at give de handicappede oplevelser, så de næsten glemte deres handicap en uges tid.

De årlige sommerudflugter for såvel plejehjemsbeboere, hjemmeboende handicappede samt selvhjulpne pensionister og efterlønsmodtagere er blevet en fast tradition, der samler mange deltagere. Kommunens kursus- og feriecenter „Sølyst" i Fakse Ladeplads blev indviet i 1977 og har siden været flittigt brugt til pensionister og efterlønere, der for en rimelig pris får en uges højskoleophold med fuld forplejning og gode oplevelser.

En af de største landvindinger er så absolut indretningen af pensionistcenter og café på Kildegården. Som den første kommune i landet næst efter Københavns kommunes folkekøkkener kunne vi tilbyde vores pensionister og efterlønnere at købe varm mad og smørrebrød og som sidegevinst få etableret et socialt samvær med ligestillede. Det er helt unikt og der findes nu tilsvarende ordninger på alle omsorgscentre.

Så er planerne klar før Pensionistforeningen af 1939 kan rykke ind i den tomme og nu nedlagte Bagsværd Stationsbygning. (Foto Gladsaxe Bladet).

Der findes henimod 30 pensionistklubber i kommunen, som alle modtager kommunalt tilskud til driften. Den største er Ældre Sagen, den ældste P. 1939 i Bagsværd gl. Stationsbygning. Fredagsklubben på Søborg Torv er en klub for de ældste medborgere og Nanna-Klubben er en filmklub med forevisninger i Gladsaxe Bio og med mig som formand. Endelig må nævnes Telefonkæden, der betjenes af frivillige damer og som er en tryghedsforanstaltning for enlige pensionister.

I december 1979 indviede kommunen sit nye alarmanlæg til pensionisterne. (Foto Gladsaxe Bladet).

Store skoleproblemer

Ved lov af 28.2.1973 blev driften af Søborg gymnasium i Høje Gladsaxe og Gladsaxe gymnasium overtaget af Københavns amt. Amtet ville gerne have overdraget Gladsaxe gymnasiums bygninger, der er nøje sammenbygget med Buddinge skole og Gladsaxe Teater. I givet fald skulle der opføres en ny skole „Kildebjerg skole" på hjørnet af Christianehøj og Søborg Hovedgade på den gamle tømmerplads. Jeg gik imod dette, idet jeg anså en igangværende udvidelse af Søborg skole for tilstrækkeligt dækkende skolebehovet. Det fremkaldte megen vrede fra D.S.U. og formændene for henholdsvis Mørkhøj vælgerforening Bent Greve og Bagsværd Preben Andersen, der ville have mig ekskluderet af partiet. Det mislykkedes dog og jeg tror D'herrer senere fortrød deres voldsomme fremfærd.

„Kildebjergskolen" nu døbt Buddinge skole blev imidlertid bygget og tjener naturligvis sit formål efter amtets overtagelse af hele bygningskomplekset ved Buddinge Rundkørsel.

Politi & Fritid i august 1979 blev en forrygende succes. Borgmester Tove Smidth, politimester Mogens Grau og jeg som formand for det kriminalpræventive kontaktudvalg overværede begivenhederne fra første række. (Foto Gladsaxe Bladet).

Kriminaliteten må tages i opløbet

Med det formål at komme ungdomskriminaliteten til livs blev der i i august måned 1979 afholdt en stort anlagt udstilling "Politi og Fritid 79" i Gladsaxe sportshal. Det skete i et nært samarbejde med Gladsaxe Politi, Det kriminalpræventive Råd, kommunens kriminalpræventive kontaktudvalg samt foreningslivet i Gladsaxe. Alle gode kræfter satsede med dette arrangement hårdt på at aktivere de unge til en mere fornuftig anvendelse af fritiden for dermed at dæmme op for hærværk, kriminalitet og vold.

Borgmester Tove Smidth, politimester Mogens Grau og undertegnede formand for det kriminalpræventive kontaktudvalg ankom standsmæssigt til Gladsaxe Stadion i en politibil, idet den planlagt helikoptertransport måtte aflyses på grund af tågedis.

Herefter fulgte en imponerende opvisning af politiets mange opgaver, lige fra mc-kørsel, politihundetræning, indfangning af røvere, demonstration af en bomberobot, samt, da tågen lettede, den fantastiske sikre helikopteropvisning alt bundet sammen af musikalske indslag og flotte præstationer af diverse lokale foreninger. Udstillingen i sportshallen med de mange foreninger og de afledte initiativer blev en stor succes. Foreningerne fik mange nye medlemmer både af børn, unge og voksne.

Der blev optaget en smalfilm fra begivenheden, som kan ses på Gladsaxe Lokalhistoriske Forenings DVD nr. 2, og jeg vil hævde, at kimen til det efterfølgende gode samarbejde på SSP-området d.v.s Socialvæsen, Skolevæsen og Politi på forebyggelsesområdet blev lagt og dyrket i årene herefter og har medvirket til at skabe opmuntrende resultater i vores bestræbelser på at forebygge kriminalitet, hærværk og vold.

I juni måned 1987 kom det til en heftig debat i byrådet, idet et flertal ville opsige en kontrakt med benzinselskabet Shell om levering af benzin og olie til kommunens institutioner på grund af Shells engagement i Sydafrika.

En så tåbelig sag måtte jeg naturligvis tage afstand fra og stemte imod min egen gruppe. Det var jo udenrigspolitik, som vi ikke skal beskæftige os med i byrådet.

Det viste sig senere, at indenrigsminister Thor Petersen erklærede beslutningen om boykot for ulovlig, og dermed faldt sagen til jorden.

Vores flygtningeproblemer var en overgang temmelig belastende og jeg fremførte i 1996 i Gladsaxe Bladet nogle synspunkter i relation til vores sociale udgifter. Det medførte en skarp kritik fra den radikale Lis Smidsholm, Emilce Nielsen enhedslisten samt SF. De krævede mig væltet som socialudvalgsformand. Henvendelsen blev pure afvist af Ole Andersen, der betragtede det som en indblanding i Socialdemokratiets indre anliggender.

Daginstitutionsområdet

Dårlig økonomi, byggerestriktioner, mangel på egnede friarealer alt dette har igennem årene været årsag til at skabe problemer for forældre, der ønskede plads i vuggestuer, børnehaver, fritidshjem senere SFO'er eller aldersintegrerede institutioner. Utallige gange har jeg været til møder med sure pædagoger eller utilfredse forældre om manglen på daginstitutionspladser herunder også dagpleje.

Jeg var i pædagogernes øjne syndebukken, der altid tænkte i nedskæringer, normeringsstramning, merindskrivning eller besparelser. Det var heller ikke nemt i halvfjerdserne hvor kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet i stort antal og vi ikke kunne skaffe nye pladser. På et tidspunkt havde vi en venteliste til daginstitutionspladser på ca. 3.000. Jeg syntes det var håbløst og var virkelig bekymret.

Dersom mit gamle skrivebord kunne tale, ville det fortælle om de mange tårer, der er fældet på bordet af fortvivlede forældre, som tiggede og bad om en plads og måtte se deres økonomi bryde sammen, dersom en af dem måtte forlade arbejdsmarkedet og blive hjemmegående.

Vi byggede og byggede, lavede merindskrivning og søgte dagplejemødre inden for de økonomiske muligheder. Herimod 50 foranstaltninger har jeg medvirket til for at lette presset på sektoren, men først i 1988 satte jeg mig sammen med borgmester Ole Andersen og blev enige om, at ventelistesagen skulle løses, og det blev den i 1989 med en pladsgarantiordning til glæde for alle forældre. Men puh, hvor var det en hård tid. Min gode ven og kollega, fritidsklubleder Peter Martin Nielsen har siden betroet mig, at pædagogerne inderst inde godt var klar over hvilken vanskelig opgave jeg var sat til at løse.

Ældreområdet

Først eksisterede kun pleje- og sygehjemmet Kildegården samt plejecentrene i Høje Gladsaxe ogVærebro Park. Så fulgte plejehjemmet Bakkegården, udvidelsen af plejehjemmet Hareskovbo - som folketingsmand Bertel Haarder af en eller anden grund

Sammen med borgmester Ole andersen besøgte jeg min mor Ingeborg Schrøder på Kildegården i anledning af hun fyldte 90 år. (Foto Gladsaxe Bladet).

var imod, så kom omsorgscentret Møllegården med yderligere 50 beskyttede boliger, omsorgscentret Egegården og genoptræningscentret Høje Søborg samt omsorgscentret Rosenlund. Ældrevenlige pensionistboliger, Egegårdsvænget blev opført og med diverse udvidelser og moderniseringer - forhåbentlig afsluttet i 2009 - vil ældreområdet været fornyet til mindst 25 års fremtidige behov.

I 1975 erhvervede OK-Fonden hotel Hvide Hus i Frederiksdal med henblik på indretning af plejehjem i bygningen. Da vi var i bekneb for pladser lejede vi 18 pladser, men fredningsmyndigheder i Lyngby og Gladsaxe fik forpurret planerne om plejehjem i bygningen under henvisning til en gammel servitut om udskænkningssted på grunden, og vi matte hjemtage vores beboere til Gladsaxe.

Andre tiltag

Oprettelse af SSP-samarbejdet (skole, socialvæsen og politi) til forebyggelse af kriminalitet.

Etablering af Værebro Rådgivning. Oprettelse af Gladsaxe Mødested for folk med alkoholproblemer,

Besøg i fredagsklubben hos San Marino på Søborg Torv sammen med Nanna Rasmussen og sognepræst Ejnar Christensen fra Søborg Kirke. (Foto Gladsaxe Bladet).

etablering af ældreomsorgstandpleje for plejehjemsbeboere, oprettelse af Natur-og Sejlklub i Radiobugten samt etablering af en madudbringningsordning og vareindkøb for hjemmeboende pensionister. Til slut vil jeg sige, at indførelsen af døgnhjemmeplejen og akutafdeling, samt den specielle dag- og natplejeordning på Kildegården er et af de bedste og mest positive tiltag i de senere år.

Ved borgmester Ole Andersens pludselige død gjaldt det for hurtigst muligt at få bragt Karin Søjberg Holst i front til at påtage sig jobbet. Det lykkedes heldigvis, og jeg tager gerne del i ansvaret herfor.

Jeg kan så stille spørgsmålet: Har det været indsatsen og umagen værd at deltage i politik i henimod 40 år? Svaret er absolut ja, for indflydelse skaber også resultater.

NB! Jeg føler trang til at takke redaktørerne Jørgen Rye og Jørgen Olsen, Gladsaxe Bladet, for aldrig svigtende interesse for lokalsamfundets problemer herunder i særlig grad det socialpolitiske arbejdsområde.

De gamle elever til møde på Mogens Almgren Jensens kontor på Søborg Skole. Lui Beilin kommer med en idé!
Fra venstre ses Birgit Overgaard, Ernst Rasmussen, Kitta Keltov, Mogens Johansen, Ebba Jensen, Kirsten Ternaa og Lui Beilin.

Gladsaxe fornyede Søborg skole allerede i 1920'erne

Skolen fejrede sit 100 års jubilæum med både udstillinger, historier på www og fra talerstol samt sammenkomst for gamle elever og mange flere

Af Lui Beilin, elev fra 1926

A-bygningen på Søborg Skole vendte ud mod Frødings Allé. Billedet er fra omkring 1930. Skolegården var meget stor, men skulle også rumme over 1300 børn, og kun ordensduksene måtte blive oppe i frikvartererne.

Der tales og skrives så meget i disse tider om at spare, udskyde så det ene, så det andet, lukke et par *dage* her og der, - alt sammen en utrolig *dårlig* disposition fra det offentliges side. For selvfølgelig skal børn og unge være et sted, lære noget, opleve noget, og de skal have så gode forhold som vel muligt. Og besparelser bør være et længst glemt eventyr fra gamle dage. For sandheden er jo den, at det ikke er nødvendigt at spare - statskassen bugner af gode Nordsø-kroner ligesom befolkningen for størstedelens vedkommende aldrig har tjent så meget som nu. Se blot bilernes parade i gaderne. Flunkende nye vogne overalt.

Da jeg begyndte at gå i skole i 1926, var man i fuld gang med at nedrive hovedbygningen ud imod Frederiksborgvej, nu Søborg Hovedgade. Navneændringen kom, fordi der oprindeligt ikke var noget, der hed Søborg. Nedrivningen betød, at skoleinspektør Vedsmand fik sit kontor og gymnastiksal m.m. fjernet til fordel for den hovedbygning med figurerne, vi kender alle sammen, og gymnastikredskaberne måtte stables op i et kælderrum.

Vi boede over for Søborg kirke, på hjørnet af Niels Finsens alle, og det var alletiders. Jeg kunne nemlig høre, når skoleklokken ringede, og så var det bare med at komme afsted og nå ind ad skoleporten, inden gårdvagten, det kunne være lærer Ingvard Nielsen, opdagede det. Selv om han var med i de radikales fredsbevægelse, var det ikke umuligt, at han greb til sin stok, når vi kom for sent.

Søborg Skole bestod oprindeligt af to pavilloner tegnet af arkitekt Mandrup Poulsen. Den ene lå ud mod Frederiksborgvej og den anden ud mod Frødings Allé. Den mod Søborg Hovedgade indeholdt gymnastiksal og førstelærer Kristian Vedsmanns embedsbolig. Den anden pavillon rummede fire klasselokaler. Postkortet er fra 1910.

Indgangen skete fra Bjørnsons alle, senere navngivet Frødings alle. Vi havde fået skolelokale i kælderen ovre i bygningen ud imod Wergelands alle. Vi stod pænt stillet op to og to i skolegården, indtil frøkenen gav signal om, at vi kunne marchere ind. Vi skulle være bom stille, fødderne måtte ikke bevæges, drenge og piger i takt, når læreren sagde til. Jeg skal ikke undlade at nævne, at man ikke i Københavns kommune havde drenge og piger sammen, så jeg var meget lykkelig.

Vi gik i 1.B, 1926, og vi havde tre frøkener. Jeg elskede frk. Herdis Olsen, der spurgte om jeg kunne synge på jiddish, og det kunne jeg. Vi sad på redskaberne og skrålede i vilden sky, og når jeg kom hjem, sang jeg dagens vers for mine forældre.

De to andre var frk. Hansen og frk. Buch. Frk. Hansen lærte os at skrive, frk. Buch at stave og læse. Skrivningen foregik på den måde, at hun havde fremstillet en trekantet korkprop med et hul i midten. Her satte hun en grafit-stift i, hvorefter hun gik rundt i lokalet og anbragte redskabet mellem højre hånds fingre på hver enkelt elev. Da vi var blevet dygtige nok, blev vi forsynet med en tavle og en griffel, og så tog vi fat på at tegne cirkler for at kunne skrive rigtige bogstaver med blød hånd.

Vi havde madpakke med hjemmefra, men det var ikke alle, der spiste den. Tværtimod - så smed de den væk, men det kunne jeg ikke drømme om.

På et vist tidspunkt fik lærer Kragh, som jeg kun

Søborg Skoles lærere omkring 1930, her foreviget på et postkort. Bagest fra venstre: C. L. B. Cramer, Alfred Trudsø, A. P. Larsen, Laurits P. Damtoft, Victor Heldam, C. C. Binger og M. Nielsen. Midterrækken fra venstre: ?, Axel Rasmussen, C. Petersen, Ole Andersen, Herdis Olsen, Agnete Bacher, Caroline Hansen, fru Egnelstof, frk. Rasmussen, ?, ?, P. C. Poulsen. Tredie række fra venstre: ?, ?, ?, Else Jensen, ?, ?, ?, Forreste række fra venstre: Asger Christensen, Hans Madsen Lorentsen (inspektør), Per Rindebæk, Evald Hansen, ?.

kendte af udseende og navn, den idé at indsamle kasserede madpakker og tilbyde dem til børn, der ikke havde mad med. Maden blev så lagt på et bestemt sted, og her hentede sultne børn hvad de kunne spise. Hvordan det gik med idéen, ved jeg ikke, men jeg ved, at læreren gik med sortskaftede støvler senere hen og således satte sig uden for det gode selskab, efter hvad jeg forstod.

Efterhånden voksede antallet af lærere, hver med sit særpræg. Vi havde fået en klasselærer, der hed Damtoft. Jeg var glad for ham, for han tog sig af os, f.eks. foreslog han mig at gå i mellemskolen, d.v.s. fra 5. klasse skulle jeg begynde i 1. mellem. Jeg brød mig ikke så meget om at gå i skole, men han overbeviste mig om, at det var nyttigt for mine fremtidige drømme om at blive redaktør.

Af andre lærere kan jeg huske Ødebæk og Evald Hansen. Den første kunne finde på at træde os over tæerne, når vi ikke stod pænt nok i rækken, den anden var bror til den berømte filmstjerne Karina Bell, gift med Wibroe-direktøren i Helsingør. Han var ret feminin, hvilket ikke forhindrede ham i at stikke os „en på huden" engang i mellem.

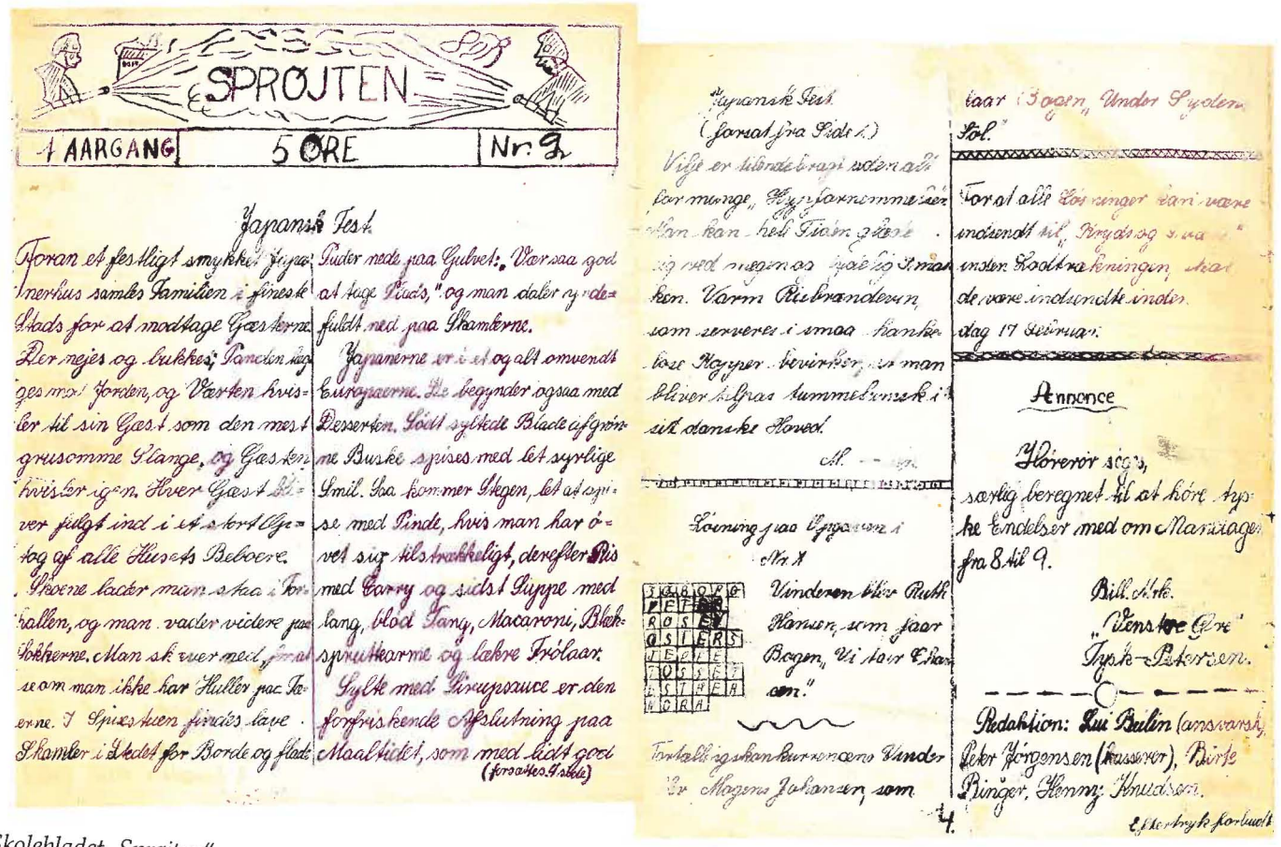

SPRØJTEN

1 AARGANG | 5 ØRE | Nr. 9

Japansk Fest.

Foran et festligt smykket Japanerhus samles Familien i finest Stads for at modtage Gæsterne. Der nejes og bukkes; Pantelen tages af Døren, og Værten hvisler til sin Gæst som den mest grusomme Slange, og Gæsten hvisler igen. Hver Gæst bliver fulgt ind i et stort Øjeblik af alle Husets Beboere.

Døren lader man staa i Forhallen, og man vader videre paa Sokkerne. Man skuer med, som om man ikke har Huller paa Tærnene. I Spisestuen findes lave Skamler i Stedet for Borde og Stade Puder nede paa Gulvet. Var saa godt at tage Plads," og man dalder ned fuldt med paa Skamlerne.

Japanerne er i alt og alt omvendt Europæerne. De begynder ogsaa med Dessert'en. Lidt syltede Blade af grønne Buske spises med let syrlige Smil. Saa kommer Ægen, let at spise med Pinde, hvis man har øvet sig tilstrækkeligt, derefter Ris med Curry og sidst Suppe med lang, blød Tang, Macaroni, Blæksprutteærme og lakre Frøbaar.

Sylte med Ørredsauce er den forfriskende Afslutning paa Maaltidet, som med lidt godt

(forsattes 4. side)

Japansk Fest.

(fortsat fra Side 1.)

Vifte er tilstede i stort antal for mange. Et Øjeblikkenmæder man kan det Tiden gaar og ved middagstid spises Smaakon. Varm Ris brænderen, som serveres i smaa blankte Æggeper. Berigelser man bliver klikas tummelbensk i sit danske Hoved.

M. --

Løsning paa Ugegaaden i Nr. 8

Vinderen blev Ruth Hansen, som faar Bogen „Vi tør Ikke om."

Forøvrigt skal Kurrencen Vinder Er Magens Johansen, som faar Bogen „Under Sydens Sol."

For at alle Løsninger kan være indsendt til „Prøjts og svar" inden Redaktionen, skal de være indsendte inden dag 17 Februar.

Annonce

Høreror sælges, særlig beregnet til at høre tyske Endelser med om Natteiden fra 8 til 9.

Bill. Afte.

„Venstre Øre"

Tyske-Pakken.

Redaktion: Lui Balen (ansvarsh.), Peter Jørgensen (kasserer), Birte Binger, Henny Knudsen.

Eftertryk forbudt

4.

Skolebladet „Sprøjten".

Allerede i 1. mellem blev jeg klar over, at der var en verden uden for Verona. Klasselæreren hed Rørbæk-Hansen, tysklæreren Chr. Petersen, engelsk- og historielæreren Chr. Poulsen , dansk mundtligt og skriftligt samt svensk C. C. Binger, gymnastik- og tegnelæreren Larsen, naturhistorielæreren viceinspektør Ole Andersen o.a. Skoleinspektøren hed H. M. Lorentzen, nu betitlet overlæreren.

Ved en bestemt lejlighed sikrede jeg mig fem slag af spanskrøret, som overlæreren var ganske dygtig til at svinge. Det skete efter at jeg havde kaldt Larsen for en idiot, fordi han havde generet Birte Binger, som jeg havde et særligt godt øje til.

Hun var datter af C. C. Binger, der ved siden af lærergerningen var redaktør af Folkebladet og derfor min helt. Der vat ikke så mange, der brød sig om ham, men jeg så op til ham alle mine dage og kom i hjemmet både i Wergelands Allé, på hjørnet af Runebergs Allé samt i Bagsværd. Begge fulgte jeg til graven, da den tid kom.

Mit skolekammerateri med Birte var et privilegium at kunne hente Bingers madpakke i Wergelands Allé, for det andet, at vi blev legekammerater, og hun blev min ledestjerne på mange måder. Først blev hun formand for Søborg socialdemokratiske ungdom, og jeg efterfulgte hende, dernæst da vi

fulgtes ad i Modstandsbevægelsen under den anden verdenskrig, efter at vi havde stiftet „Frit Danmark"s lærergruppe på den internationale højskole i Helsingør. Og senere da hendes mand, og min dyrebare ven, Børge Nilsson, var med til at stifte det illegale „General Johansens Kompagni" sammen med generalen, arbejdsmand Svend Wagner. Både Birte, min kone Ebba og jeg var aktive i kompagniet.

Men inden vi nåede så langt, var der meget skoleliv, der var passeret min kalender. Sammen med Peter Jørgensen, „Østerlund", Mogens Johansen, Birte og jeg udgav vi skolebladet „Sprøjten", hvori Mogens bl.a. skrev en historie om at spise blæksprutter. Hans far var filmdirektør i Japan, og her havde Mogens nydt den gode ret.

Lærerkræfterne havde et udpræget socialt sindelag, der kom mange elever til gode. Lærerne arbejdede hårdt i deres fritid med at skaffe penge til at give eleverne oplevelser, f eks. kom jeg på ferie for første gang i mit unge liv. Det var Rørbæk og Cramer, der spurgte, om jeg ville med på vandretur i Råbjerg Mile. Min mor var lykkelig for denne forespørgsel, og det lykkedes hende at skrabe fem kroner sammen, så jeg kunne komme med. Resten blev betalt af de penge, som lærerne skaffede ved salg af lodsedler, festarrangementer osv. Mine læreres sociale holdning afspejledes også i den lille specielle ting, at vi i de små klasser hver mandag kunne aflevere 25 øre i sparepenge til vores klasselærer,"så vi ikke brugte alle lommepengene til slik". Det kunne nu godt være svært at skaffe pengene, men det lykkedes da mange mandage i den tid, jeg var bydreng hos købmanden eller rullemanden - og i alt blev det også til så meget, at jeg kunne - med tilskud fra mine forældre - kunne købe mig en cykel til konfirmationen eller min bar-mitsva, som det hedder hos jøder.

I sommerens første dage arrangerede skolen hvert år udflugt til Zoologisk have. Det foregik pr. sporvogn, og vi fyldte flere sporvognstog, der udgik fra Høje Søborg.

Et ægtepar vi respekterede meget, var skolebetjenten, ægteparret Larsen, der var lidt strenge ved os. I gymnastiktimerne sørgede de for, at vi blev vasket. Det skete med en tot hø, der var gnedet ind i brun sæbe , Larsen tog sig af drengene, fru Larsen af pigerne, og således blev vi rene og fine. To af deres drenge var med i DUI-orkestret, men på et vist tidspunkt blev de meget syge, og det blev konstateret, at det var familiens boligforhold, der var skyld i det. Sagen var nemlig den, at de ikke nøjedes med at holde os rene, de sørgede også for renholdelsen og opvarmningen af skolen. Og så utroligt det lyder havde man budt dem at bo i en lejlighed ved siden af fyret. Det kan ingen naturligvis tåle, og efter megen diskussion byggede man en bungalow uden for porten ved Frødings Allé.

Jeg gik ud af skolen i 1935. I hele min skoletid havde jeg kun en enkelt skolekammerat, der var jøde, det var Aizens datter fra Niels Finsens Allé.

Både min ældste bror, Jacob, min yngste bror Abram, ja, min ældste datter Miriam foruden min kone Ebba har gået i Søborg skole, og det eneste Miriam erindrer, er fru Larsens brune sæbe.

Kun mine to brødre gik videre op ad skolestigen. Ligesom andre af mine gamle skolekammerater blev de studenter fra Lyngby Statsskole, og til Gladsaxe Kommunes ros skal det noteres, at min storebror som en af de første fik et lokalt S.U. på femten kroner om måneden til diverse udgifter, som det hed sig. Det var vist Aage Bruhn Andersens idé, sagde man ude i byen.

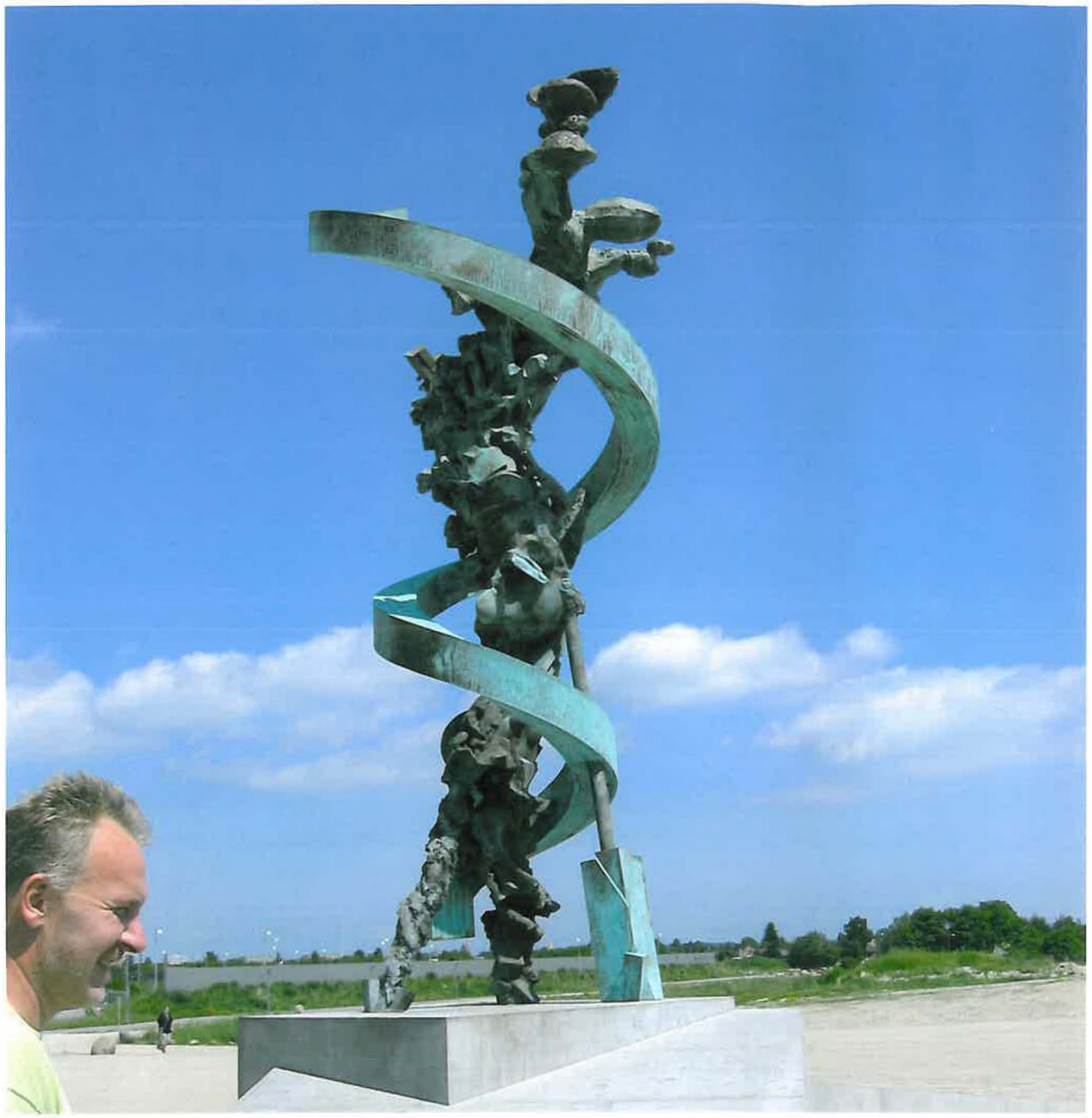

Indvielse af billedhugger Hein Heinsens skulptur Den store Udveksler 23 juni 2005. Skulpturen står i Ørestaden. (Foto Aage Leif Nielsen)

Et broncestøberi formes

- Historien om Broncestøberiet Leif Jensen ApS i Bagsværd

Af Emilie Kirkegaard og Nanna Lind Niemeier Nielsen

Konstruktivt kaos. Folk der arbejder sådan et sted, kan sikkert nemt overskue det overvældende rod, i alle de figurer, støbebeholdere og gipsmodeller, der befinder sig i alle hjørner, men for en udefrakommende er alt dette bare overvældende. Frygten for at vælte noget er rimelig stor, men da figurerne er i bronce, burde de jo gerne kunne holde.

Det blæser en smule, da den store skydedør ud til gården står åben, men det er ikke så koldt, at vi ikke kan holde det ud. De store ovne, som er proppet med støbeforme, og som fylder hele den ene væg, varmer hele det største rum op, og derfra spreder varmen sig langsomt til de andre rum. De varme og forholdsvis store vokskar, der lugter lidt ligesom stearinlys, og som står i det næste rum, er også med til at holde temperaturen nogenlunde oppe. Der er mere irgrønt af alle de statuer, der er til reparation, end vi havde regnet med. Gulvet er hvid- og grønplettet, som om nogen havde væltet en bøtte maling eller to. Støvet kan mærkes i både næse og øjne. Det kilder og klør, men efter lidt tid vænner man sig heldigvis til det. Det kan dog både ses på tøj og sko, og snart er de sorte sko næsten hvide og grå. Der er en del pillearbejde, men også arbejde med store forme. Meget store forme, og her er det godt med højt til loftet og en masse løftekraner. I gården står færdige figurer, der skal pudses op, eller figurer der skal repareres, men af frygt for tyveri bliver alt dette låst inde om aftenen.

Peter, som nu ejer støberiet, viser os rundt, før vi bliver budt på sodavand og almindelig postevand. Så bliver vi ledt ind i et værelse med en masse små figurer. Vi skal nu høre støberiets historie. Denne historie starter dog ikke med Peter, men med hans far, Leif.

Leif Jensen er uddannet figurformer, der er en femårig lang uddannelse, som han tog hos Kgl. Hof broncestøber Laurids Rasmussen. Leif er uddannet i 1957 og arbejder derefter nogle år i både Sverige og Danmark, men med at støbe i sand. I slutningen af 1950'erne får Leif indsigt i en ny støbeteknik. Hans ven Husted har set denne teknik i Frankrig, læst en masse bøger og studeret denne teknik, som hedder Cire-perdue, "tabt voks." Husted er den første, der i Danmark kender denne støbeteknik, men er ikke rent teknisk inde i den, så derfor beslutter Støber Laurids Rasmussen at lave et lille støberi til Husted, så han selv kan gå og eksperimentere med Cire-perdue. Leif er god ren støbeteknisk og bliver derfor bedt om at hjælpe Husted.

Dette laver Husted og Leif i et par år, uden egentligt at komme videre med det. I 1963 slår 10 billedhuggere sig sammen og danner 'Danske billedhuggeres støberi', og her bliver Husted og Leif ansat. Lokalerne er en gammel og nedlagt bagerforretning ude på Amager. Der er beboelsesejendom ovenpå. Støberiet udvikler sig, og flytter til større

lokaler, men Husted er lidt for ofte fordrukken og er meget ustabil. Han tør ikke tage hånd om en opgave, og da han stopper, bliver Leif i stedet leder. De er nu blevet 10 til 12 støbere.

De mange støbere på værkstedet og de mange billedhuggere, der står bag dette støberi, giver det en stor administration. Oven i det har støberiet en chef, der på det tidspunkt er mindre klog. Han beslutter nemlig, at hver gang støberiet får en ny kunde, vil han ud og spise middag sammen med kunden på støberiets regning, ligegyldigt hvor stor eller lille denne opgave er. Dette kan støberiets budget ikke holde til. Det begynder at gå ned af bakke for hele støberiet, og de har færre penge til materialer, de mangler simpelthen bronce. Så for at blive færdig med de opgaver der skal være færdig her og nu, fejer de gulvet, for at genbruge det bronce der ligger på gulvet. Desuden skærer de andre modeller i stykker og genbruger broncen, for at kunne fylde formene.

Leif bliver fra den ene dag til den anden fyret, grundet nogle uklarheder med direktøren. Leif pudser fagforeningen på direktøren og støberiet, og han får tre måneders løn i erstatning. Derefter ved Leif ikke, hvad han så skal lave, og overvejer at blive modelbygger, da han er utrolig god til gummistøbning.

I 1971 opfordrer en billedhugger Leif Jensen til at starte et støberi i en baggård i Ryesgade tæt ved Nørrebro. Leifs mor og far giver ham 10.000 kr. samt hjælp fra Jyttes tante til løfteudstyr. Leif bygger selv støberiet og ovne op, han får hjælp af en gammel kammerat, som giver ham løfteudstyr. Stille og roligt begynder støberiet at ligne noget, Leif er meget stolt af det stykke arbejde han har gjort. Aage, en kollega, og Leif har arbejdet rigtigt godt sammen med, arbejder på et andet broncestøberi, så han kan

Broncestøber Leif Jensen i støberiet på Tinghøjvej omkring året 1973. (Foto Viggo Rivad)

komme om aftenen og i weekenderne. Så det er i weekenderne at der bliver støbt. Broncestøberiet ligger i Ryesgade i tre måneder, der er lidt problemer med den antikvitetshandler, som ejer stedet. Han holder nemlig en masse møder med sine kunder og arbejder meget med hans egne ting. Det er distraherende for Leif og Aages arbejde. Via nogle gode kontakter flytter broncestøberiet til Søborg. De har fået en gammel smedje med sand på gulvet og esse og må altså starte forfra med at bygge et støberi op. De har hundrede kvadratmeter at arbejde på og det bliver efterhånden for småt.

Omme bagved ligger der nogle større lokaler, Leif kan leje. Problemet er bare, at han ikke har nok penge til det. Leif går til de billedhuggere, som han har opgaver for og fortæller, at han gerne vil have nogle større lokaler. Han viser dem ejendommen bag ved smedjen. Billedhuggerne opfordrer ham til at leje dem, men Leif fortæller, at han kun har råd, hvis billedhuggerne kan betale noget mere. Det er billedhuggerne helt med på, og efter kort tid kan de flytte ind.

I 1980'erne har støberiet så mange opgaver, at de begynder at sige nej til opgaver, men efter et halvt år har de slet ingen opgaver og kan holde fem ugers ferie. Næsten alle bliver fyret, så derfor er det ikke så ofte, at der er mange på stedet. Dog bliver støberiet i 1980'erne udnævnt som Nordens største skulpturstøberi, men en nat brænder støberiet. Det skyldes et termometer ved et vokskar, der ikke virker og går i brand. Branden er så voldsom, at loftbjælkerne bøjer, og figurerne smelter. Brandmændene, der kommer for at slukke banden, får væltet en masse voks på gulvet, så de kurer rundt og må have helt nye dragter. En god ting kommer der dog ud af branden. Støberiet får ovenlysvinduer.

Peter, som ellers er som skabt til at overtage sin fars plads, vil prøve noget andet og bliver uddannet til bådebygger. Han tager op til den lille by Snekkersten, som ligger i Nordsjælland og får en læreplads. Det er kolde tider. Hans læremester er lidt af en hård fyr, lige meget om det er snestorm eller regner, skal Peter lave sit arbejde, og læremesteren er ikke særligt glad for at sætte varme på. Men Peter får dog sin svendebrev. Efter fire år kan Peter gå med oprejst pande og være stolt over sin indsats. Så går turen tilbage til broncestøberiet, og Peter lærer alt, hvad hans far kan, det tager omkring 10 år. Det er ikke altid lige let, men selvfølgelig vil Peter gøre en ekstra indsats for at gøre sin far stolt.

I 1990'erne flytter broncestøberiet til Bagsværd af to årsager. Den første er at de har brug for mere plads, for det andet blev ejendomen opkøbt af en entreprenør. Miljøstyrelsen bestemmer, at det nye sted være en tretten meter høj skorsten.

Leif bliver meget påvirket af, at de skal flytte, og at der skal ordnes så mange ting på det nye sted. Det ender med, at han kun arbejder tre gange om ugen. I 1996 overtager Peter Jensen sin fars plads fuldstændig og hele broncestøberiet - herefter blev Leif Jensen konsulent.

Støberiet har flere gange haft fint besøg

Dronning Margrethe d. 2. kom på besøg i Ryesgade, fordi Prins Henrik havde modelleret nogle modeller, som han meget gerne ville have støbt. Det var lidt hen på eftermiddagen, så det eneste bageren havde, var tør kransekage, så det var hvad dronningen og prinsen fik.

Den lille Havfrue har også flere gange været ude og besøge Broncestøberiet. Den første gang var i 1998, hvor hun havde mistet hovedet. Der blev igennem tv-avisen lovet en dusør til den, der fandt hovedet. Imens blev der sat et skur omkring Den lille Hav-

Stukkatør Aage Leif Nielsen i gipsafdelingen med afformningsarbejde af billedhugger Hanne Varmings skulptur 2005. (Foto Broncestøberiet)

frue, mens hun endnu sad på sin sten, så hun sad beskyttet. Støberiet havde fået til opgave at sætte hovedet, der pludselig var dukket frem på igen. Manden fra støberiet, der skulle lave arbejdet, skyndte sig ind i skuret om morgenen, låste døren, og skyndte sig hjem om aften. For selvom det var blevet verdenskendt, at Den lille Havfrue var kommet til skade, var der stadig mange turister, der kom dagligt for at se hende. De kiggede igennem sprækker i skuret og puttede penge ind til ham, bare fordi de gerne ville se hende. Efter støberiets reparation kunne det ikke ses, at hun havde mistet sit hovedet.

Den anden gang, Den lille Havfrue var på besøg, var i 2003, da hun var blevet sprængt af sin sten. Her tog Peter ind for at hente hende på drabsafdelingen. Når Den lille Havfrue bliver mishandlet på en sådan måde, betragtes det nemlig næsten som mord. Den lille Havfrue var svært tilskadekommet, og støberiet mente, at det ville være billigere at støbe en ny figur. Men fordi Den lille Havfrue har så stor værdi og historie, blev det besluttet at de skulle reparere hende.

De to "broncepiger", der står ude i Kastrup Lufthavn og ser ud, som om de venter på nogen, kommer egentligt fra en udstilling og var slet ikke tænkt til lufthavnen. Den billedhugger, der har modelleret figurerne og fået dem støbt hos broncestøberiet i Bagsværd, havde set pigerne stå op af et stakit i Paris, og derfor hed den Pigerne i Paris. En mand ude fra Kastrup Lufthavn kørte forbi udstillingen og tænkte, at de piger kunne se godt ud ude i den nye terminal. Desværre passede pigerne ikke til Kastrups stakit i højden. Derfor var broncestøberiet nødt til at tilføje fem centimeter i deres kjoler.

Broncestøberiet har også haft besøg af Gefionspringvandet. Da det skulle restaureres, skulle

Støbning af stor skulpturdel 2004. (Foto: Broncestøberiet)

Afhentning af billedhugger Hein Heinsens skulptur Den store Udveksler i støberiets gård 19 maj 2005. (Foto Broncestøberiet)

det brækkes ned. Dette var et større projekt. Der var ingen tegninger hvordan det var blevet sat fast. Peter tænkte, at det umuligt kunne være så svært. Der blev sendt to mand ud, med borehammere. Betonen skulle bankes af. De startede om morgenen, og om eftermiddagen ville medierne komme, og inden da skulle de være parat til at kunne løfte Gefion figuren væk. Det var de bare ikke. Heldigvis var der to mand inde på Amaliehaven, som kunne komme og hjælpe dem.

Broncestøberiet har også lavet mange andre kendte skulpturer: Gravlågerne ved Frederik d. IX's gravplads af billedhugger Sven Havsteen-Mikkelsen, ved Roskilde Domkirke. "Annas værk" af billedhugger Lone Høyer Hansen ved Aabenraa, udsmykningen på Axeltorv i København af billedhugger Mogens Møller. "Cavling-prisen" af billedhugger Jørgen Rode fra Dansk Journalistforbund, "Ingeborg prisen" af billedhugger Lone Høyer Hansen fra Gyldendal og "Noden" af billedhugger Stefan Nilsson fra Danske Jazz- Beat- og Folkemusik.

Broncestøberiet ligger stadig i Bagsværd, og der bliver det sikkert liggende en hel del år endnu. Hvem ved, måske får broncestøberiet også fint besøg i fremtiden. Hvert fald ligger der mange spændende opgaver forude for støberiets støbeforme.

Opsætning af billedhugger Hein Heinsens skulptur Den store Udveksler i Ørestaden 20. maj 2005. (Foto Broncestøberiet)

Bagsværd Kostskole og Gymnasium 100 år

Af Hans-Christian Schultz, lektor, mag. art & cand. mag.

Den 17. november fylder Bagsværd Kostskole og Gymnasium 100 år. Det i sig selv giver anledning til at se tilbage og gøre status, for det er trods alt en betragtelig alder for en institution. Og netop når der er tale om en skole med alle de berøringspunkter, den af sagens natur vil have til mennesker i og omkring nærområdet, er det en sag af offentlig interesse. Skolen er jo ingen selvberoende, autonom institution, men lever i samspil med det omgivende samfund og spejler dette samfunds interesser og prioriteringer, så historien om vores skole er også en del af historien om Bagsværd, Gladsaxe og det danske samfund.

Kostskoleinspektør Erik Jensen har tidligere levende og udførligt beskrevet skolens historie fra grundlæggelsen i 1908 og frem til tiden omkring 1970 i artiklen "Bagsværd Kostskole". [1] Titlen angiver meget præcist hans fokus, nemlig en beskrivelse af skolens grundlæggelse og vækst i både medgang og modgang med hovedvægten lagt på det, der skiller den fra så mange andre skoler rundt om i landet, nemlig kostafdelingen.

Som titlen på dette indlæg angiver, vil denne artikel tage sit udgangspunkt i beskrivelsen af skolen som den moderne enhedsskole med tilhørende kostafdeling, den stadig er – og det er absolut ingen selvfølgelighed. Der er kun seks skoler i dagens Danmark, som tilbyder et sammenhængende skoleforløb fra børnehaveklasse til studentereksamen, men der er kun en, som samtidig giver elever mulighed for kostophold, og det er Bagsværd Kostskole og Gymnasium. Alene derved er skolen en enestående institution. Ingen andre skoler i Danmark tilbyder længere noget tilsvarende.

Enhedsskoletanken

Som antydet, er det ikke en position, skolen har opnået ved tilfældighedernes spil. Den er resultatet af en årtier lang og målrettet indsats: Først troen på det pædagogiske projekts rigtighed, dernæst et utrætteligt arbejdet for at omsætte troen til levende skolevirkelighed og sidst, men ikke mindst et vedholdende arbejde for at fastholde og videreudvikle denne virkelighed. Og så naturligvis den nødvendige portion held, som i dette tilfælde er skolens status som privat og senere selvejende institution.

Det er nemlig ingen tilfældighed, at de seks tilbageværende enhedsskoler alle er private, for resultatet af kommunalreformen i 1970 er, at de kommunale enhedsskoler opsplittes i administrativt uforenelige enheder: Folkeskole for sig og gymnasium for sig. Det gælder fx også i Gladsaxe, hvor fællesskabet mellem Buddinge Skole og Gladsaxe Gymnasium må ophæves, og det sker ikke problemfrit. Det er faktisk så vanskeligt, at adskillelsen, der skal træde i kraft 1973, først efter lange og konfliktfyldte forhandlinger gennemføres i 1977, da parterne enes om, at Københavns Amt køber hele bygningskomplekset af Gladsaxe Kommune, som til gen-

[1] Se "Historisk-topografisk Selskab for Gladsaxe Kommune. Årsskrift 1972", pp. 38-53.

gæld bruger provenuet fra salget til at opføre en helt ny skole til de udsatte folkeskolebørn. Løsningen giver gymnasiet bedre plads, men den bruges bare ikke på at tilgodese gymnasiet. Andre brugere rykker ind – men det er en helt anden historie.

Kommunalreformen spænder altså ben for den offentlige skoles muligheder for at realisere enhedsskoletanken, men at noget er muligt, gør det jo ikke til virkelighed alene af den grund. Og som historien om vores egen skole, altså Bagsværd Kostskole og Gymnasium, viser, så kræver det en ukuelig tro på og vedholdende kamp for det pædagogiske projekt, der fra skolens grundlæggelse står som det overordnede mål med dens oprettelse.

Bagsværd Kostskole som eksamensskole

Vores skole er en eksamensskole, fordi den oprettes i en tid, hvor kravet om friere adgang til uddannelse og især videregående skoleuddannelse afsluttet med en kompetencegivende eksamen føres frem med stigende styrke. Samfundsudviklingen gør det nødvendigt, og resultatet er vedtagelsen af Almenskoleloven i 1903, hvorefter den hastigt voksende middelklasse og den mere velstillede del af landbefolkningen kan give deres børn en bedre uddannelse, end den gamle almueskolelov rummer muligheder for. Med Almenskoleloven indføres enhedsskolen, dvs. en sammenhængende skolestruktur fra 1. klasse til studentereksamen, en struktur der muliggør, at det velbegavede barn uanset social baggrund kan få en skoleuddannelse svarende til dets evner og indsats. Så selv om det politiske krav om forbedrede uddannelsesmuligheder primært kommer oppe fra, er svaret en skolereform, der tilgodeser alle uanset social baggrund, og det er bemærkelsesværdigt.

Den sammenhængende struktur opstår ved, at folkeskolen og almenskolen – siden hen kaldt gymnasiet – kædes sammen ved hjælp af lovens første nyskabelse: Mellemskolen. Folkeskolen er et syvårigt forløb uden eksamensafslutning. Man kan efter fem år i folkeskolen og optagelsesprøve overgå til mellemskolen, der består af fire etårige klasser, og tage mellemskoleeksamen. Efter den kan man enten fortsætte i den etårige realklasse, der afsluttes med realeksamen, eller i det treårige gymnasium, der afsluttes med studentereksamen.

Almenskolelovens anden nyskabelse er afskaffelsen af latinskolen, der har sine rødder tilbage i middelalderen. Dens fokusering på latin og græsk og brug af en pædagogik med bevidstløs udenadslære bevirker, at den i stigende grad kommer ud af trit med den almene samfundsudvikling, der efterlyser reelle og samfundsnyttige kundskaber. Loven ligestiller derudover piger og drenge, således at pigerne nu bliver optaget på lige fod med drengene. Endelig får gymnasiet en tredje linje, den nysproglige linje, som supplement til de to eksisterende, den klassisk-sproglige og den matematisk-naturvidenskabelige.

Sidst, men bestemt ikke mindst set med skolegrundlæggernes øjne fastslår loven, at både kommunale og private skoler kan opnå ministeriel tilladelse til at afholde mellemskole-, realskole- og studentereksamen. Det er denne ret, skolen som den første i Gladsaxe Kommune opnår i 1911, hvor ministeriet giver tilladelse til, at der afholdes mellemskoleeksamen, og året efter, i 1912, får skolen derpå ret til at afholde realeksamen og kan nu kalde sig en rigtig realskole.

Studenterne springer ud, men gymnasieafdelingen visner

Den oprindelige idé med skolens oprettelse er imidlertid at skabe en højere almenskole, altså en grundskole med gymnasieoverbygning, og derfor opret-

Sven Haderup fotograferet i skolegården sammen med de 4 første studenter 1954.

tes der samtidig et sprogligt artiumkursus (studenterkursus), og dermed er den oprindelige plan med skolen ved at blive virkelighed. Det sker tre år senere, da de fire første studenter springer ud. Skolen dimitterer det samme antal studenter de tre følgende år, 1916, 1917 og 1918, men så er der ingen studenterkandidater de næste tre år. I 1922 dimitteres der en student, hvorefter artiumkurset nedlægges.

Det er vigtigt at holde fast i formuleringen *artiumkurset*. Uvist af hvilken grund får skolen nemlig aldrig meddelt ret til at indstille elever til studentereksamen. Det betyder, at de skal indstille sig som privatister og aflægge eksamen for eksamenskommissionen på universitetet og det i fuldt pensum og i alle fag. På de vilkår er det umuligt at drive et gymnasium. Og bedre bliver situationen ikke af, at Lyngby Realskole næsten samtidig (1911) sup-

pleres med et gymnasiekursus under navnet Lyngby højere Almenskole, der i 1920 overtages af staten og videreføres som Lyngby Statsskole frem til 1983, hvor den overtages af Københavns Amt, ændrer navn til Lyngby Gymnasium og siden nedlægges (1991).

Det er derfor slut med at dimittere studenter fra skolen i denne omgang. Til gengæld kan man glæde sig over liv i både mellemskole- og realafdelingen, og det liv holder liv i håbet om engang at få skabt en levedygtig gymnasieafdeling på skolen.

Gymnasietanken genoplives

Det første genoplivningsforsøg gennemfører Sven Haderup året efter sin overtagelse af skolen i 1931. Drømmen om et ubrudt skoleforløb fra første kl. til studentereksamen er målet for hele hans skolevirksomhed. At han mener det, fremgår af, at han vælger at gennemføre kurset, skønt der kun er en elev. Den beslutning skal han siden blive meget glad for, selv om den manglende tilslutning fører til kursets nedlæggelse i 1934, da den enlige kursist er blevet student.

Det andet genoplivningsforsøg gennemføres i 1951. Sven Haderup ansætter det nødvendige antal lærere, der foruden at undervise i mellemskolen (6.-9. kl.) og realklassen (10. klasse) får til opgave at igangsætte en nysproglig klasse og føre den til studentereksamen tre år senere. Det er den første betingelse for, at skolen kan få den eftertragtede eksamensret. Den anden er, at eleverne efter de tre års undervisning skal op i fuldt pensum i samtlige fag, men med henvisning til den enlige student fra 1934 og Sven Haderups derved dokumenterede evne til at lede et gymnasium på fagligt betryggende vis får skolen tildelt eksamensret til studentereksamen og gymnasieeleverne i sidste øjeblik dispensation fra det fulde eksamenskrav. Det letter presset

Årets studenter forlader skolen på en ladcykel lejet hos Orla Hansen, der gennem mange år har været en trofast annoncør i skolens elevredigerede blade.

på dem, men undervejs har det haft den effekt, at der er opstået et uhørt stærkt sammenhold, der kommer til at præge skolen fremover.

Da det lille hold nysproglige studenter cykler ud i verden på en lejet, bøgesmykket ladcykel fra Orla Hansen, har de sikret, at skolen – igen som den første i Gladsaxe Kommune – får ret til at afholde studentereksamen. Den ret er skolen nu ikke længe alene om, for samme år tager Gladsaxes handle-

kraftige borgmester, Erhard Jacobsen, initiativ til oprettelsen af det kommunale Gladsaxe Gymnasium. Ikke for at konkurrere med Bagsværd Kostskole og Gymnasium, men for at varetage den hurtigt voksende kommunes interesser, da staten vælger at placere de kommende statsskoler i henholdsvis Virum og Rødovre.

Bagsværd Kostskole og Gymnasium

Fra og med dette år er skolen nu også en gymnasieskole, og det sætter spor i dens navn, der ændres til det nuværende Bagsværd Kostskole og Gymnasium. Men et helt rigtig gymnasium er det endnu ikke. Der mangler noget. Efter det sproglige gymnasium er kommet godt i gang beslutter man derfor at åbne en matematisk linje. Det kræver nye faglokaler og dermed bygningsmæssige udvidelser. Ansvaret lægges i hænderne på skolens tidligere anvendte arkitekt, Einar Kirk-Nielsen, der sammen med Kaj Fischer tegner et projekt bestående af en ny gymnasiefløj plus to store gymnastiksale, der afgørende bryder med den eksisterende byggeskik. Efter disse tilbygninger står skolen som et fuldt udbygget, moderne gymnasium med en stor, velfungerende grundskoleafdeling som grundlag for den selv samme gymnasieafdeling.

Dermed er skolen endelig blevet den enhedsskole, der var tanken med dens oprettelse, og da den er veletableret, trækker rektor Sven Haderup sig tilbage efter 41år som aktiv skoleleder, hvilket nok er Danmarksrekord. Han overtager skolen som 26-årig august 1931 og har således præsteret det enestående at være aktiv leder for samme skole i mere end 40 år. Hans indsats bliver endnu mere respektindgydende, når man betragter den kolossale udvikling, han har ledet og drevet skolen igennem. Han er så at sige skolen – og så spiller det ingen rolle, at den siden 1959 har været en selvejende institution.

Frode Kanstrup

Dette viser sig ikke mindst i den brydsomme proces med at finde hans efterfølger, som han af selv samme grund ikke kan blande sig uden om. Ret beset er rektoransættelsen bestyrelsens opgave, men samtidig er det utænkeligt at ansætte en, der ikke har Sven Haderups fulde opbakning – når man nu ikke kan finde en ny Haderup. Vanskelighederne trækker processen i langdrag.

Da man endelig beslutter sig, falder valget overraskende nok på cand.mag. Sven Haderups absolutte modsætning, cand.scient. Frode Kanstrup, inspektor ved Niels Steensens Gymnasium. Det er driftig udadvendthed i samspil med pædagogisk engagement og ledelse, der kendetegner Sven Haderup som leder. Frode Kanstrup derimod er af natur stilfærdig og tilbageholdende. Hans styrke er et tillidsvækkende væsen og administrative kompetencer, og det er, hvad skolen har brug for i disse år. Efter ydre ekspansion er det tid til indre konsolidering, og det gør Frode Kanstrup til den rigtige leder på det rigtige tidspunkt.

Og der er nok at tage fat på. Det eneste, der ligger nogenlunde fast, er elevtallet, som svinger lige omkring tallet 800. Til gengæld har elevsammensætningen på afgørende vis ændret sig, uden at man rigtig har gjort sig det klart. Skolen er ikke længere en kostskole, men en dagskole med en stor, betydningsfuld kostafdeling, og det er noget andet. Og den udvikling fortsætter frem til begyndelsen af 90'erne, hvor kostafdelingens størrelse stabiliserer sig på det nuværende niveau på mellem 60 og 70 elever.

Demokrati og medindflydelse

Det er den nye leders opgave at styre denne omstillingsproces, der altså ikke længere er ekspansiv udvikling, men kvalitetssikring og -udvikling af sko-

Elevrådsvalgkamp 1963.

len, så den lever op til de krav, tiden stiller, og de forventninger, brugerne stiller. Problemet er blot, at man ikke længere bare kan *styre*, altså lede. Ungdomsoprør, anti-autoritær tænkning og handling har i mellemtiden gjort det til en besværlig og til tider meget omstændelig sag. Alle – og det gælder både elever og ansatte – gør krav på at blive inddraget i beslutningsprocessen, og det fremmer ikke altid handlekraften, at alle beslutninger altid skal diskuteres med alle, før de kan gennemføres. Omvendt er demokratiseringen af skolens beslutningsprocesser og uddelegeringen af medindflydelse en engagerende og motiverende faktor, som er med til at sikre en dynamisk skole.

Det indser man allerede tidligt i 60'erne. Ja, den demokratiske tankegang går faktisk helt tilbage til tiden under og lige efter 2. verdenskrig, hvor Sven Haderup og lærerkredsen omkring ham gør sig tanker om begrebet demokratisk opdragelse. Disse tanker sættes i 60'erne i system på skolen under ledelse af lektor Carlo Sørensen, der med en fortid i modstandskampen selv har erfaret, hvad manglende demokratisk tænkning kan føre til. Derfor går man grundigt til værks, når det gælder denne opdragelse. Man begynder med elevrådsarbejdet 1963. Der dannes en elevforsamling (den lovgivende magt) og et elevråd (den udøvende magt) for elever i 1. real til 3.g. Den struktur udbygges efter fire års elevrådsarbejde med et elevnævn (den dømmende magt). Systemet i elevnævnet er, at enhver elev, der overtræder de ordensregler, som eleverne selv har vedtaget i elevforsamlingen, kan indstævnes for elevnævnet, som så objektivt hører anklage og forsvar og derpå enten dømmer eller frikender vedkommende elev. Enhver dom kan dog appelleres til rektor.

Samtidig med indførelsen af elevnævnet udvides elevdemokratiet til også at omfatte 5. til 7. kl. Det er klart, at det ikke er større problemer, man beskæftiger sig med i junior-elevforsamlingen, som elevforsamlingen for 5. til 7. klasse kaldes, men det betyder heller ikke så meget, for det primære formål med junior-elevforsamlingen er at gøre eleverne fortrolige med den demokratiske beslutningsproces således, at de, når de kommer i 1. real, allerede har erhvervet den nødvendige forståelse for arbejdet.

I 1968 bliver man enige om, at eleverne skal være repræsenteret ved lærermøder, når der ikke diskuteres personfølsomme emner, og samarbejdet mellem elever og lærere udbygges endeligt med et samarbejdsudvalg, hvori rektor har sæde sammen med

Stemningsbillede fra elevrådsvalgkampen 1963, hvor bl.a. en ung Per Skafsgaard søger at blive valgt. Det lykkes, og det gør det også senere, hvor han til sidst ender som formand i GL, Gymnasieskolernes Lærerforening.

3 lærere og 4 elever. Hermed er elevdemokratiet fuldt implementeret på skolen, og som sådan et eksempel for mange andre skoler. Og det hører de om, for elevrepræsentanter rejser i de følgende år land og rige rundt for at fortælle om erfaringerne.

Som en udløber af de fortsatte demokratiseringsbestræbelser oprettes Skolerådet 1973, hvori skolens ledelse, lærere og elever er repræsenteret. Rådets opgave er at koordinere aktiviteterne på skolen og sikre sammenhængen og kommunikationen imellem de forskellige skoleafdelinger, der hver især efterhånden har vokset sig store som selvstændige enheder.

Denne omfattende demokratistruktur gør, at de antiautoritære tendenser, der findes i tiden og naturligvis også blandt både eleverne og lærerne, aldrig fører til et egentligt ungdomsoprør, for der er jo ikke så meget at gøre oprør imod. Det bliver ved en generel uvilje mod ledelse og længsel efter en friere pædagogik, der modsvarer den friere livsform, disse elever og lærere fører.

Moderniseringer

Besværligheder handlingslammer dog ikke Frode Kanstrup, der på sin egen stille og rolige facon gennemfører en løbende modernisering af bygningerne og generelle forbedringer af forholdene. Der er ikke så meget at se udadtil. Hovedbygningen gennemgår fx en gennemgribende renovering af lokalerne i mansardetagen (1973) og resten af huset (1975), men det eneste synlige spor er for den opmærksomme Hovedbygningens manglende skorstene efter renoveringen. Det samme gælder den fuldstændige renovering af lokalerne i Sidebygningen (1978). De små kostelever, der har haft værelser på 1. sal, overflyttes til pigekostafdelingen, Birkegården, og drengekostafdelingen på Haraldsgave, Haga kaldet. I stedet indrettes etagen til nyt lærerværelse og konferencerum. De små lokaler i stueetagen ombygges til færre og større klasserum med indgang fra gården. Denne dør er ombygningens eneste ydre spor, skønt den indvendig er total. Af det gamle lærerværelse i Hovedbygningen etableres to klasserum.

Ombygningsprogrammet fortsætter i 1975 med villaen Risholm. Baggrunden for dette projekt er ændringerne i tidens kønsroller. Nu er kvinderne for alvor ved at komme ud på arbejdsmarkedet, og derfor oprettes to børnehaveklasser på skolen, som ikke siden Montessori-børnehavens flytning i 1939 har haft med førskolebørn at gøre. Det sker for at tilbyde børnene en blid start på deres skolegang – og initiativet bliver meget positivt modtaget, for det et godt tilbud, hvis der altså følger en pasning med uden for skoletiden. Derfor etablerer man i første omgang en pasningsordning for 15 børn, men behovet er langt, langt større. Inden længe går over 100 børn i skolefritidsordningen, som nu er en integreret del af skolen trods tilskudsdiskussioner mellem skolen og kommunen. Det er forældrenes positive reaktion på oprettelsen af børnehaveklassen og tilmelding af børnene til skolefritidsordningen, der skaber et nyt lokalebehov. Derfor ombygges Risholm til indskolingsafdeling og fritidshjem, men der indrettes også lokaler til skolepsykolog og specialundervisning.

Nybyggeri

Der er dog nogle initiativer, som er ganske synlige. Der opføres i 1977 en ny, lav fløj med et kombineret kemiauditorium og -laboratorium plus et fysikauditorium, nyt sløjdlokale og skolebibliotek. Bygningen placeres ud mod Bagsværdvej og lægges derved op til den eksisterende naturfagsfløj, som den både materiale- og proportionsmæssigt svarer til. Den næste synlige udvidelse finder sted 1982, hvor en ny kantine med plads til 350 spisende elever ad

Som billeder viser, er Klaus Eusebius Jakobsen relativ ung, da han overtager rektorposten efter Frode Kanstrup i 1984.

gangen placeres henover gymnastiksalenes omklædningsrum. Den betyder, at alle nu kan spise frokost i to omgange, men også at fx elevarrangementer, fester, fællesmøder og terminsprøver kan afholdes uden gene for idræt.

Bygningsmæssigt sker der også noget på Haraldsgave. Tre større opgaver bliver det til. Først fraflytter Frode Kanstrup i 1977 rektorboligen på Haga efter købet af sin egen villa på Skovalleen lige op til kostskolens område. Det frigør plads til nye elevværelser og ombygningen af tomandsværelser til enmandsværelser og indretningen af spisestue og opholdsrum for de større kostelever. Det betyder alt i alt mere plads til kosteleverne.

Året efter, i 1978, fejrer Bagsværd Kostskole og Gymnasium 70 års fødselsdag, og gaven, skolen giver sig selv, er en ny køkkenbygning placeret vinkelret på spisesalen, så det nu bliver muligt at lave maden på stedet. Hidtil er den blevet lavet i skolens køkken på Aldershvilevej og derpå fragtet til Haga, men det er slut med det nye skoleår. I sommerferien ansættes Poul Willum Hansen som kok, og dette kvalitetsmæssige kvantespring giver begrebet kostskole en helt ny betydning. Kokken trives også og bliver på Haga til sin pensionering i 1997.

Det sidste byggeprojekt er opførelsen af ny inspektørbolig i 1980. Der er tale om et typehus, som placeres på et grundstykket til venstre for hovedindgangen ud mod Skovalleen, og den tidligere inspektørbolig omdannes til elevværelser.

Frode Kanstrup dør

Videre når Frode Kanstrup ikke. Det sætter sygdom en stopper for. Da skolen i 1983 fejrer sin 75 års jubilæumsfest må han følge den fra sygesengen. Han har fået konstateret kræft, opereres dagen efter jubilæet, men det er en stakket frist. Med hans død afsluttes en rektorperiode på 11 år præget af økonomisk konsolidering og rolig vækst, men så sandelig også med nødvendige moderniseringer og nybygninger – og planer om mere gennemgribende forandringer, som virkeliggøres af hans efterfølger. Mindre spektakulært, men mindst ligeså betydningsfuldt som de gennemførte byggerier er den daglige vedligeholdelse af de allerede eksisterende. Karakteristisk er i den forbindelse hans ansættelse af en håndværker til vedligeholdelse og drift, skolens første. Nu er der en lille flok, som kæmper mod tidens tand.

Klaus Jakobsen

Da Frode Kanstrup dør efter kortere tids sygdom skal skolen have ny leder, og man vælger dristigt en ung inspektor fra Rønne Gymnasium, Klaus Eusebius Jakobsen, som skolens nye rektor. Han er

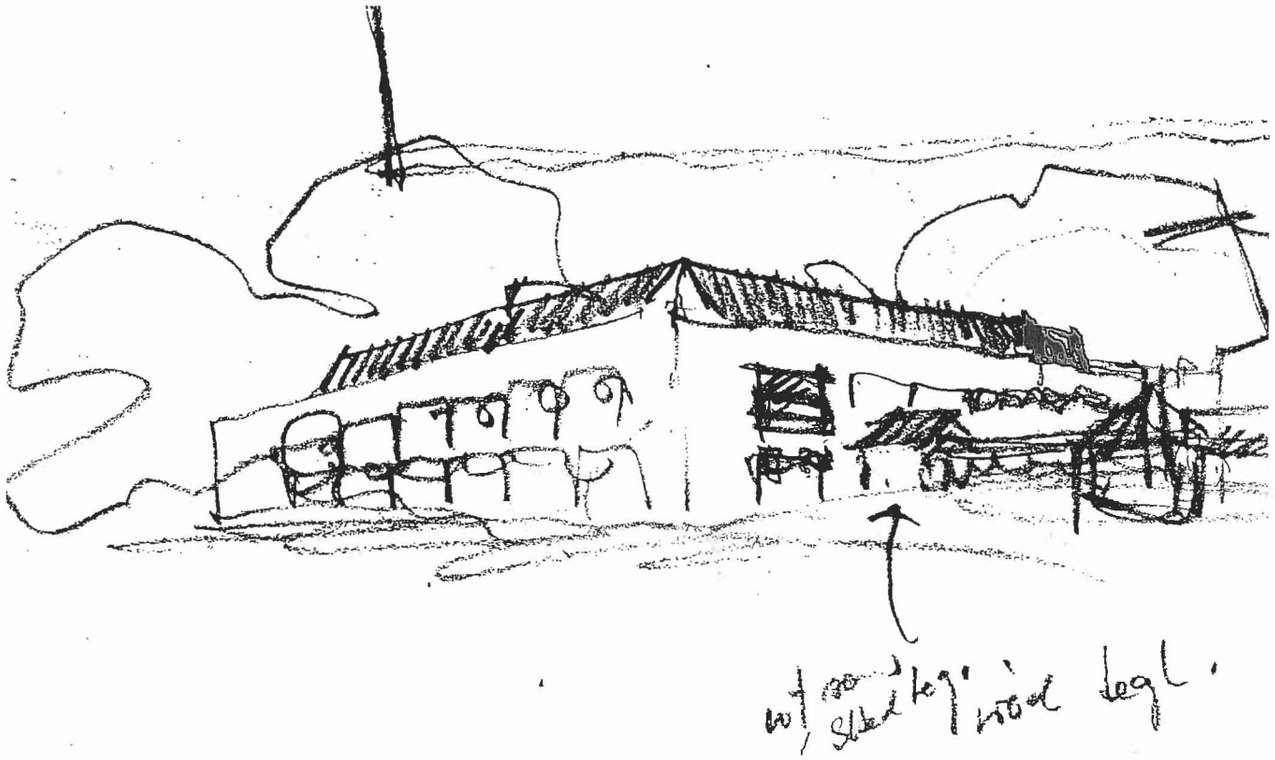

1985 Skoleudvidelsen. Skitse. Der er igen tale om en grafisk og meget levende tegning til den store skoleudvidelse, som alle, der gæster skolen, ikke kan undgå at bemærke.Der er tale om et af de allerførste idé-udkast til udvidelsen, som altså i det ydre gennemføres som tænkt.

dynamisk, en handlingens mand, og det er der brug for på dette tidspunkt, hvor der som nævnt allerede ligger færdige byggeplaner. Alle har for længst indset, at man ikke på længere sigt kan blive ved med at løse opståede problemer ad hoc, for de opstår igen og igen og af den samme årsag, nemlig at bygningsmassen, der nok i sin egenartede knopskydningsarkitektur er charmerende, for store deles vedkommende ikke længere er tidssvarende. Nu mangler man bare en leder til at føre fornyelsesplanerne ud i livet, og da vælger man rigtigt. Skolen er i hvert fald ikke den samme, da han rejser 9½ år senere – midt i en byggesag.

Byggeri for millioner

Det, alle har talt om i årevis, kan nu sættes i værk: Den store skoleudvidelse. Den er så omfattende, at den deles i to etaper. Første etape er opførelsen af Tokanten med 12 normalklasser, faglokaler til fysik, biologi, musik og formning samt sikringsrum med depotmuligheder i kælderen. Arkitekterne er Lars Møller og Finn Gammelgård fra arkitektfirmaet Hougård-Nielsen og Nørgård-Pedersen. De tegner, og entreprenørfirmaet Rasmussen og Schiøtz bygger – til tiden – den store bygning, som afgrænser skolens område på hjørnet af Aldershvilevej og Bagsværdvej.

Alle går beslutsomt til opgaven, der også får Sven Haderups velsignelse eller det, der ligner. Han tager i hvert fald det første symbolske spadestik til nybyggeriet 1985. Og så ryddes der op med fast hånd for at give plads til det nye. De gamle villaer på Aldershvilevej, Hedebo og Risholm, rives ned og med dem 3 midlertidige pavillon-bygninger, der har skullet tage trykket fra de mange elever. Det giver plads til realiseringen af byggeprojektets anden etape, Sekskanten, der skal huse den nye indskolingsafdeling, som placeres på hjørnet af Aldershvilevej og Birkevænget og således sammen med Tokanten klart afgrænser skoleområdet og giver det en ny profil i forhold til villaomgivelserne, der respekteres takket være den lave bygningshøjde og taghældning.

Resultatet fejres med pomp og pragt og besøg af undervisningsminister Bertel Haarder, som kvitterer med tale og lykønskninger i koret af glade stemmer. Med et slag et skolen blevet moderne og ikke mindst klart sektionsopdelt. Hver skoleafdeling har fået sit område: Indskolingen ligger nu i Sekskanten, Grundskolens yngre klasser i Hovedbygningen og Sidebygningen, Grundskolens ældre klasser i Tokanten side om side med Gymnasiet, som dertil råder over de lave sidefløje. Det opleves af mange som en helt ny skole, men Hovedbygningen er stadig skolens hovedbygning og markerer, at historien ikke er gået tabt.

Ny kantine – plus det løse

Og til historien hører forandringer. De er, som det må være fremgået, en levende del af historien på Bagsværd Kostskole og Gymnasium, så blot 4 år senere er det igen blevet tid til et byggeprojekt. En afgørende årsag er flytningen af de ældre grundskoleelevers sprogvalg fra 8. til 7. kl. Det betyder, at det af pædagogiske årsager, dvs. for at give dem så brede sprogvalg som muligt, er hensigtsmæssigt at optage nye elever i 7. klasse i stedet for som hidtil i 8. klasse, men det indebærer, at man nu skal 'finde' nye klasserum, fordi Grundskolen dermed får flere klasser. Dem har man ikke, så derfor må man bygge. Da der samtidig igennem flere år har været ønske om bedre kantinefaciliteter med mere tidssvarende udbud af mad og fornødenheder, beslutter man at omdanne den gamle kantine til en ny indslusningsafdeling med fire lyse klasselokaler til de nye 7. klasser og opføre en ny og større kantine i forbindelse med Huset, det tidligere Gymnastikhus. Knasten rives ned, og Huset suppleres med en ny tilbygning, der placeres langs idrætsbanerne som en selvstændig bygning af størrelse og proportioner som Huset, men moderne i sit udtryk. Mellem den nye kantinebygning og Huset ligger kantineområdets centralfunktioner: Køkken, udlevering af mad og buffet for kosteleverne. Terrænet foran udleveringsområdet udformes som et trappeanlæg og opholdsareal for eleverne. Derved får man samtidig indrammet skolegården og afgrænset den ud mod de omkringliggende boldbaner.

Når man nu er i gang, udvides og moderniseres lærerværelset. Der placeres en trappe midt i rummet, som på den måde forbindes med andensalen, hvor der indrettes en række forberedelses- og møderum, som længe har været savnet.

Birkegården nedlægges - ny bygning på Haga

Antallet af kostelever er nogenlunde konstant i disse år, men køns- og aldersfordelingen ændrer sig. Der kommer flere og flere piger, og kosteleverne bliver gennemgående ældre og ældre. Det skaber nye behov som fx ønsker om flere eneværelser. For at kunne imødekomme de behov træffes der en skelsættende beslutning om at nedlægge Birkegården og bygge en ny fløj med plads til 16 elever på Haga. Hertil kommer indretning af rum til edb og musik,

Tegningen til det foreløbigt sidste byggeprojekt på skolen, nemlig Gymnasiestuen og Studiesalsbygningen, der færdiggøres i sommeren 1994, det år hvor Helle Thune overtager rektorposten fra Klaus Jakobsen.

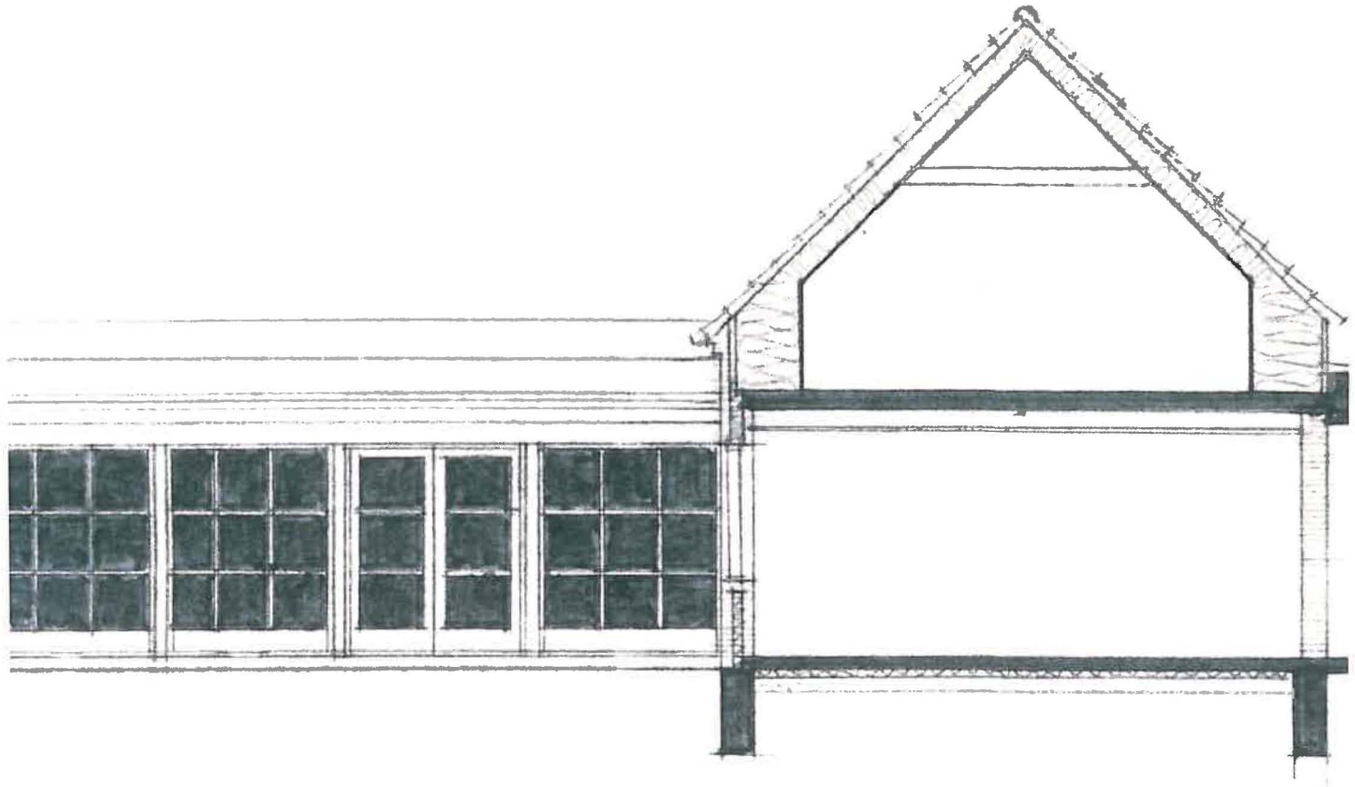

almindelige opholdsrum til eleverne og en ny tjenestebolig til afdelingslederen. Da projektet er afsluttet 1992, er alle kosteleverne igen samlet på et og samme sted, men nu adskilt fra skolen, der herefter er en dagskole med en kostafdeling.

Klaus Jakobsen rejser

Karakteristisk nok rejser Klaus Jakobsen i efteråret 1993 videre mod nye opgaver, inden hans sidst igangsatte initiativ er afsluttet. Ansvaret for færdiggørelsen og indvielsen af skolens nye lokaler lægges derfor i hænderne på den ny ledelse, der sammen med resten af skolen i foråret 1994 kan glæde sig over moderniseringen og udvidelsen af den eksisterende gymnasieafdeling med 3 nye klasselokaler, en stor Studiesal og Gymnasiestue. Dermed afsluttes den omfattende byggeproces, der har gjort Bagsværd Kostskole og Gymnasium til en tidssvarende og iøjnefaldende undervisningsinstitution.
Klaus Jakobsen kommer til skolen sidst på foråret 1984. Anledningen er trist, nemlig Frode Kanstrups død året før efter kortere tids sygdom. Da han nu i oktober 1993 forlader skolen og rejser til Herlufsholm for at overtage rektorposten dér, breder tristessen sig igen på skolen. Man kan glæde sig på hans vegne og ærgre sig på skolens, for det er trist at sige farvel til den, der har stået i spidsen for en gennemgribende forandringsproces, der har forvandlet skolen til en moderne undervisningsinstitution. De fleste kan huske de bygninger, der måtte falde – "Hedebo", "Risholm", "pavillonerne", "Birkegården" –, men alle kan se de nye, der har erstattet dem: "Tokanten", "Sekskanten", "Kantinen", "Studiesalsfløjen" og "Gymnasiestuen" på dagskolen og den nye elevfløj på "Haraldsgave". Og alle de ansatte kan se og føle det store arbejde, Klaus Jakobsen har lagt i at få de forskellige skoleafdelinger til at fungere sammen. Skolen er en velfungerende enhed, der venter på sin nye leder.

Helle Thune

Første begivenhed i 1994 er præsentationen af skolens nye rektor, der er cand. mag. Helle Thune. Hun kommer fra rektorstillingen på Nykøbing Katedralskole i Nykøbing Falster og har som sådan høstet den ledelseserfaring, skolen har brug for efter Klaus Jakobsens hektiske reformperiode – og den får hun brug for med det samme. Skolens ledende inspektor, Preben Bruun, bliver nemlig samtidig udnævnt til rektor på Ordrup Gymnasium. Han siger derfor farvel til Bagsværd Kostskole og Gymnasium samme dag, som Helle Thune siger goddag. Dermed er ikke blot den administrative højrehånd, men også kontinuiteten og indsigten væk. Fx i den ikke afsluttede byggesag, Helle Thune kan følge fra vinduerne i det nyindrettede rektorkontor. Når nøden er størst er hjælpen ofte nærmest. Ulla Frost, der om nogen kender skolen, udnævnes til ny inspektør, og et nyt parløb kan begynde.

Internationalisering

Og det kommer til at stå i internationaliseringens tegn. Medier, internet og globaliseringstendenser trænger sig på med en ny og større virkelighed, som skolen engagerer sig i med liv og lyst. Med sig har Helle Thune kontakter til og forestillinger om et europrojekt. I 1995 bliver Bagsværd Kostskole og Gymnasium fuldgyldigt medlem af netværket "Undervisning over grænser", der omfatter 19 skoler fra 18 EU-lande. Det vigtigste formål med europrojektet er at skabe kontakter og udvekslinger imellem lærere og elever fra de deltagende skoler og derigennem arbejde for tolerance og lige muligheder og nedbryde fordomme og stereotype opfattelser af andre.

De grænseoverskridende aktiviteter omfatter forskellige former for tema-samarbejde mellem to eller flere skoler, udvekslingsaftaler – den irske og franske venskabsskole har fx besøgt os, og vi har haft

klasser på besøg hos andre venskabsskoler gennem årene – og som noget helt specielt for dette netværk en årlig konference med deltagelse af elever og lærere fra alle skoler. Årets tema bestemmes af den arrangerende skole, der også står for hele den faglige og praktiske organisering af konferencen, der går på omgang mellem de deltagende skoler.

Vi har hvert år med en enkelt undtagelse deltaget med elever og lærere i disse eurotræf, hvor unge fra det ganske Europa trodser sprogvanskelighederne og med liv og sjæl kaster sig ud i at løse både kreative og fagligt krævende opgaver i fællesskab, og vi har indtil videre selv en gang været vært for netværkets skoler, nemlig i år 2000.

Demokrati 2000

Logo tegnet af en elev, Kristine Vindis, til konferencen Demokrati 2000, som skolen var vært ved i netop år 2000.

Det sker under overskriften "Demokrati 2000" i ugen fra den 5. til 11. oktober 2000, hvor mere end 150 elever og lærere fra hele Europa er samlet i Bagsværd for at arbejde med emnet demokrati. De indkvarteres privat, så for både deltagerne og deres værtsfamilier er der virkelig tale om en øvelse i mellemfolkelig forståelse og kulturudveksling, hvad der jo også er hovedideen med netværket. Har man selv ingen fremmed elev eller lærer boende, møder man dem alligevel i demokratiugen, hvor forskellige aktiviteter er lagt ud i lokalområdet, som fx parade gennem Bagsværd, åbningsceremoni i Gladsaxe Bio med borgmestertale mv., teaterforestilling samme sted og rundvisning til alt, der kan have gæsternes interesse.

Alle er inddraget i arrangementets afvikling, så den almindelige undervisning er suspenderet til fordel for workshops, diskussioner, fælles undervisning, værtsforpligtelser, rundvisninger, fester, ekskursioner, konferencer og besøg. Det er omfattende og udmattende, men også givende. Og så er det jo et arrangement, der falder godt i tråd med Gladsaxe Kommunes internationale udadvendthed, der manifesterer sig i kontakten til 17 venskabsbyer over hele Europa (+ Japan).

Unesco-skole

På denne baggrund er der intet mærkeligt i, at skolen i det nye årtusinde bliver udnævnt til Unesco-skole, det vil sige bliver tilknyttet et netværk af mere end 7.500 undervisningsinstitutioner over hele verden, der kaldes Associated School Project Network. Det ledes af UNESCO og har den målsætning, at international undervisning skal gøre eleverne kompetente til at håndtere:

- Fred, sikkerhed og internationalt samarbejde.
- Menneskerettigheder og kampen mod racisme, diskrimination og intolerance.
- Interkulturel uddannelse og forståelse.
- Regionale og globale miljøspørgsmål og bæredygtig udvikling.

Det kan man så gøre på forskellige måder ved at indgå i konkrete samarbejdsprojekter. Skolen sø-

UNESCO-logoet for det internationale netværk, skolen nu er en del af.

ger om og udvælges sammen med 20 andre danske skoler og gymnasier til at deltage i projektet World Heritage Education Network, hvis hovedformål er gennem undervisning at være med til at sikre den globale kultur- og naturarv. Derfor er skolens 7. klasser fra og med 2004 udnævnt til UNESCO-klasser, og det betyder, at der udarbejdes en speciel læseplan for denne årgang, som sikrer arbejdet med vores lokalområde her i Bagsværd samt et af de danske sites: Kronborg, Roskilde Domkirke, Jellingstenene og Ilulissat Isfjord (Grønland). I 8. klasse følges temaarbejdet op med en emneuge om "Mellemøsten" – også i verdensarvregi. Ud fra dette konkrete arbejde er der så opstået nationale og internationale kontakter mellem netværkets undervisningsinstitutioner, deres lærere og elever til glæde og berigelse for alle.

Hjemmesiden

I det hele taget er kontakt – og det i enhver betydning – et kodeord i tiden. Stærkest kommer det til udtryk i den eksplosive udvikling af Internettet i årene omkring årtusindskiftet. Alle kobler sig på nettet og med tiden også med egen hjemmeside. Det gør Bagsværd Kostskole og Gymnasium også. Det sker i al beskedenhed i 1997, men allerede i 2001 er nettet en så vital del af skolens dagligdag, at området opprioriteres. Det er ikke længere et blandt flere arbejdsfelter for skolens datavejledere, men så vigtigt i sig selv, at der ansættes en EDB-ansvarlig medarbejder. Herfra går udviklingen så med stormskridt mod dannelsen af en virtuel parallelvirkelighed præget af stadigt mere raffinerede kommunikationsformer. Verden er for alvor ved at forvandle sig til en global landsby, og den tætte kontaktmulighed betyder utrolig meget for kosteleverne og deres familier. Forældrene kan nu ikke blot være i daglig kontakt med deres børn, hvis de ønsker det, men de kan også, hvis børnene vel at mærke er gymnasieelever, følge deres og skolens liv, fordi Gymnasiet siden 2003 har brugt Lectio, der er et webbaseret styringsredskab til skemaer, lokaler, lektier, studieplaner, dokumentudveksling, kommunikation mm. Hertil kommer så en hel underskov af informationer, udefrakommende ikke har adgang til, som fx intern kommunikation, oplysninger om karakterer og fraværsregistreringer. Alt i alt er virkeligheden blevet elektronisk og gennemskuelig, men prisen er et omfattende merarbejde for at registrere og dokumentere den selv samme virkelighed.

Galathea 3

På skolens hjemmeside kan man se flere eksempler på den interaktive udnyttelse af Internettet, men i denne forbindelse skal der blot peges på et enkelt sigende eksempel: Skolens deltagelse i Galathea 3-ekspeditionen 2007. Ekspeditionsskibet Vædderen sejler jorden rundt med forskere og studerende og skoleelever, og skolen har repræsentanter ombord, fordi et biologi-hold har vundet konkurrencen om at levere de bedste forskningsprojekter til togtet. Det er spændende nok for dem,

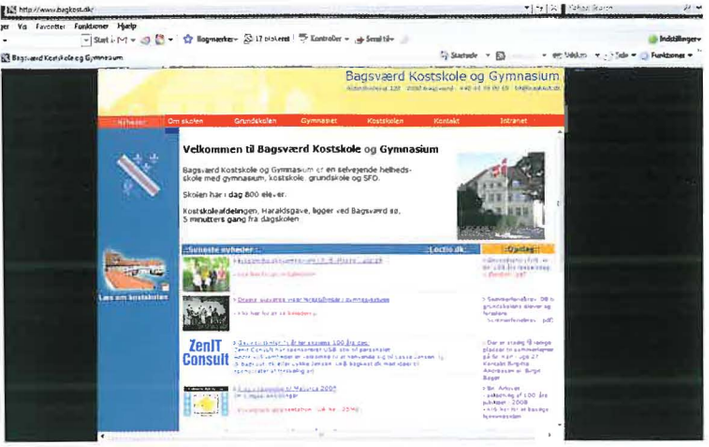

men det er det også for os takket være nettet og måden, hvorpå det inddrages til baggrundsinformation, almindelig og billedmæssig kommunikation undervejs og løbende resultatformidling og – bearbejdning efter hjemkomsten, så andre kan få glæde af de indhøstede resultater, som man kommer til ved at besøge skolens hjemmeside på www.bagkost.dk og derefter klikke på 'Gymnasiet'. Så giver resten sig selv.

De første 100 år

At skabe en skole og så stor og livskraftig en skole med så bredt et undervisningstilbud til elever fra børnehaveklassetrinnet til den afsluttende studentereksamen er resultatet af manges indsats. Når kun rektorer optræder ved navn i denne artikel, så er det altså ikke ud fra forestillingen om, at fremskridt – eller tilbageslag for den sags skyld – alene er lederens ansvar, men at nævne alle, der har bidraget til virkeliggørelsen af skolestifternes drøm, fører altså for vidt i en oversigtartikel.

Under Sven Haderups ledelse vokser skolens elevtal og kostelevtal, og ekspansionen danner et levedygtigt grundlag for skolens drift og udvikling, da de nye velstandstider i 60'erne og 70'erne gør det muligt, at flere børn og unge får mere og bedre uddannelse. Dette øger kravene til skolen og dens udbud. Elitegymnasiet afløses af massegymnasiet, og samtidig kræver brugerne indflydelse på skolen. Det gør ledelse i gammeldags forstand umulig, men heldigvis får skolen i Frode Kanstrup en diplomatisk lederskikkelse, som bringer den helskindet igennem omstillingsprocessen og styrer den frem mod de afgørende fornyelser, der gennemføres, mens Klaus Jakobsen er rektor. Der er tale om en skolemodernisering med omfattende nybyggerier og samtidig renovering af de traditionsrige bygninger uden at ånden går tabt. Det lykkes. Sideløbende med, at skolen skifter fysisk udseende, samles alle kosteleverne fremover på Haraldsgave, og resultatet er samling og overskuelighed og en moderne, sektionsopdelt og velfungerende skole. Den overtager Helle Thune ved rektorskiftet i 1994 og fører videre ud i verden til gavn og glæde for de nye unge, der stadig søger skolen. Opgaven er først og fremmest at fortsætte kvalitetssikringen på de indre linjer, men der afsættes også midler til nødvendig modernisering og facaderenovering, så skolen udadtil kan præsentere sig lige så smukt, som den opleves indadtil for dem, der har haft deres daglige gang i de traditionsrige bygninger.

Skolen er blevet den moderne enhedsskole, Sven Haderup drømte om. Den tager hånd om førskolebarnet og leder det vejen så langt frem, det nu er muligt, til en grundlæggende, individuelt tilpasset og god skoleuddannelse. Med *god* forstås en udvikling af barnet til et vidende, evnerigt og livsdueligt menneske, der kan indgå på en positiv måde i samfundet. Det kan ikke udtrykkes bedre, end det blev ved annonceringen efter skolens nye rektor: Skolen søger en leder, der kan lide at se børn vokse. Det kan Jimmy Burnett Nielsen blandt meget andet, og derfor har han siden august 2008 været skolens nye rektor.

Året der gik - Gladsaxe 2007/08

– samlet af Jens Mortensen

Oktober

Som led i Københavns Befæstningsdag blev Bagsværd Fort åbnet for publikum for første gang. 300 borgere benyttede sig af tilbuddet.
Gladsaxe og Herlev kommuner rettede henvendelse til Trafikministeriet ang. fremtidens Metroudvidelse, så der indtænkes en fortsættelse af Metro mod Nordvest.
Ungdomslederprisen gik til Søren Mantfeldt fra 1. Søborg Gruppe fra Det Danske Spejderkorps.

November

Folketingsvalget 13. november gjorde Mette Frederiksen (A) til topscorer mht. personlige stemmer i Gladsaxe foran ministrene Connie Hedegaard (C) og Bertel Haarder (V).
Bibliotekerne i Høje Gladsaxe og Værebro fik beskåret åbningstiderne med 9 timer ugentligt som følge af besparelser på kulturområdet.
Datatilsynet gav kommunen en næse for 3 gange at have lagt personfølsomme oplysninger på nettet. Nyt IT-system sikrer mod fremtidige fejl.
Byrådet uddelte årets idrætspriser: Idrætsleder Preben Jakobsen fra Bagsværd Vægtløftnings Klub og idrætsudøvere: Henriette Engel Hansen fra Kano- og Kajakklubben 361 og Anne Lolk fra Gladsaxe Kano- og Kajakklub.

December

Kraftvarmeværkerne i Gladsaxe reducerede CO2 udslippet med 14.000 t.
Projekt med at erstatte luftledninger med jordkabler påbegyndtes i Søborg. Samtidig udskiftes vejbelysningen.
Gladsaxe tilsluttede sig ønsket om etablering af en letbane langs Ring 3 sammen med 10 andre kommuner.
Indbyggertallet voksede i 2007 til 62.564 indbyggere.

Januar

Privathospitalet Hamlet åbnede afdeling i den tidligere TV-by i Mørkhøj.
Byrådet besluttede at opføre en ny skole på Søndergård Skoles grund til erstatning for Søndergård og Bagsværd skoler.

Februar

Kommunen plagedes af en række påsatte brande i vinterferien. Værst gik det ud over Værebro Skole, hvor en hel afdeling udbrændte.
Gladsaxe Musikpris gik til pianisten Tanja Lapolski.
Søborg Skole fejrede 100 års fødselsdag.

Marts

Gladsaxe og Gentofte kommuner etablerede et fælles vandselskab (vand- og spildevandsforsyning). Selskabet fik senere på året navnet Nordvand.
Debat i byrådet om bygningsbevaring bl.a. Søborg Møbelfabrik på Gladsaxevej.

April

I forbindelse med overenskomstforhandlingerne strejkede sundheds- og hjemmeplejen.
Servicebusserne 845 og 846 havde sløjt passagertal, som betød et tilskud pr. billet på mellem 40 og 60 kr. Byrådet besluttede at afvikle busserne.
Ytringsfrihedsprisen gik til skuespilleren Flemming Jensen.

Bagsværd Bibliotek på Aldershvilevej 124 lukkede. I halvandet år skal lånere benytte Gladsaxe Bio til lån, hvorefter et nyt bibliotek åbner sammen med biografen i et kulturhus.

Maj

Forårets arbejde med fremtidsvisioner for kulturen i kommunen med emner som 'Kulturarv og identitet', 'Byomdannelse' og 'Sunde, grønne Gladsaxe' udkom i en hvidbog.
Konflikterne i forbindelse med overenskomstforhandlingerne bredte sig til pædagogområdet.
Danmarks Naturfredningsforening og Gladsaxe Kommune fremsatte forslag om fredning af Bagsværd Fort. Kommunen ønsker at købe området af staten.

Juni

Revisorfirma flytter ind i TV-byens højhus i Mørkhøj.
Nordkøbenhavns Håndbold blev navnet på elitesamarbejdet mellem 5 klubber: Gladsaxe/HG, Lyngby Håndbold Klub, HIK, Holte IF og Virum-Sorgenfri.
Kommunens regnskab for 2007 holdt sig inden for den budgetterede ramme med et underskud på 47 mio. kr.

Juli

Der kørte ikke S-tog mellem Svanemøllen og Farum, da strækningen fik renoveret sveller, skinner og sporskifter. Arbejdet var færdiggjort oktober.
Friluftsbadet – Gladsaxe Bad – fejrede 50 års jubilæum.

August

08.08.08 var tilsyneladende en god dag at gifte sig, da ikke mindre end 12 par lod sig vie på Rådhuset.
Gladsaxedagen, der for første gang druknede i regn, bød på underholdning af Jakob Sveistrup og Moonjam.

September

Gladsaxe Teen-Club genopstod for en aften for at mindes 40 året for debutkoncerten for Rockorkestret Led Zeppelin, der netop fandt sted på Egegårdsskolen.
De senere somres kraftige regnskyl fik kommunen til at afsætte yderligere ¼ mia. kr. til renovering af kloakker.
Årets budgetforlig indeholdt ny skole i Bagsværd og gratis mad til børnehavebørnene. Rådhuset får begrænset åbningstid, og lidt ringere forhold for pensionister.
En række kommuner og et energiselskab gik sammen om et forslag om mere miljøvenlige taxier.

Oktober

Og så var sommer og efterår præget af intens debat om Danmarks Naturfredningsforenings forslag om fredning af Bagsværd Sø.

Kilder:

Bagsværd/Søborg Bladet, Gladsaxe Bladet, gladsaxe.dk

Personalia

Lieb (Lui) Beilin, født 24.11.1919 i Søborg, søn af lærer Samuel Beilin og skrædderinde Lea Beilin. Gift 16.11.1946 med Ebba Schmidt, datter af maskinarbejder Jacob Schmidt og kunststopperske Dagmar Schmidt. Indtil 1939 medarbejder ved Jødisk Ugeblad. 20.3.1946 lokalredaktør ved Sjællands-Posten i Nykøbing Sj. 1.6.1953 Social-Demokratens lokalredaktion i Lyngby. Stifter og redaktør af Ballerup-Bladet 1.5.1959. SP/Aktuelts lokalredaktør i Korsør 15.3.1962. Udgaveredaktør for SP-Aktuelt i Sorø og Holbæk amter, Slagelse 1.2.1967, fra 1.2.1968 tillige chef for SP-Aktuelts centralredaktion i Hillerød. Chefredaktør for Dyva & Jeppesens Forlag A/S 1.1.1972. Medstifter af og chefredaktør for Forlaget Beilin & Johansen ApS 1.9.1974-31.12.1987. 1.7.1987-1.3.1993 tillige redaktør af tidsskriftet Jødisk Orientering. Fra 1954 redaktør af landsforeningen Ungdomsringens blad „Fritidsklubben", fra 1957-72 redaktør og stifter af samme organisations blad „Ungdom og fritid". 1973 formand for Jødisk Folkeforening. Fra 1976 Stifter og leder af „Jiddisher Salon". 2001 Min Jiddishe Far - og Jeg , udgivet på CA Reitzels forlag. Adresse: Danas Plads 23, st.th., 1915 Frederiksberg C.

Emilie Kirkegaard og Nanna Lind Niemeier Nielsen er elever på Produktionsskolen Medieskolen Lyngby, hvor de går på det journalistiske værksted.

Jørgen Olsen, fhv. redaktør/udgiver, født 1942. Uddannet som typografisk trykker 1958-1962. Flyvevåbnet 1963-1965. Ansat på dagbladet Politiken i Teknisk annonceproduktion 1965. Folkebladet for Gladsaxe kommune 1966. Gladsaxe Bladet 1972. Gladsaxe Bladet, ansvarshavende redaktør og udgiver 1979-2004. Direktør og ejer af Gladsaxe Fotosats 1981-1995. Medlem af Historisk-topografisk Selskab for Gladsaxe Kommune siden 1979. Adresse Hellerup.

Erling Schrøder, født 24. juli 1931, Elme Allé 3 i Korsør. Bosat i Gladsaxe 1934 på Buddingevej 165. Realeksamen fra Gladsaxe Skole 1948. Ansat ved Frederiksberg Kommune 1948-66. Ved Brøndby Kommune som indkøbschef 1966-2001. Kommunal- og handelsuddannelse. Korrespondent i engelsk og spansk. Værnepligt ved Den kgl. Livgarde. Valgt til Gladsaxe Kommunalbestyrelse 1. 4. 1970. Formand for løn- og personaleudvalget 1970-1974. Viceborgmester 1974-1980 og 1983-1997. Formand for socialudvalget fra 1974. Medlem af økonomiudvalget fra 1974. Formand for kulturudvalget 1973-1974. Formand for det kriminalpræventive kontaktudvalg. Formand for Gladsaxe Seminariet 1976-1998. Formand for Landsforeningen for Pensionistidræt fra 1995. Formand for foreningen Værn om Danmark (nu Folk og Forsvar) i Københavns Amtskreds 1987-2005. Formand for filmklubben Nanna-Klubben fra 1986. Medlem af plejehjemmet Hareskovbos bestyrelse fra 1974. Medlem af bestyrelsen for Arbejdernes Boligselskab fra 2002. Gruppeformand for den socialdemokratiske byrådsgruppe i 2 perioder fra 1970. Formand for socialdemokratisk Vælgerforening i Søborg 1965-1970. Æresmedlem af Søborg socialdemokratiske Vælgerforening 1. 5. 2000. Adresse: Solnavej 100, 2.tv., 2860 Søborg.

Hans-Christian Schultz, født 1951, lektor, mag.art & cand.mag.i Nordisk Litteratur og Kunsthistorie fra Københavns Universitet. Ansat 1987 på Bagsværd Kostskole & Gymnasium med fagene Dansk og Billedkunst. Har ud over artikler og undervisning gennem årene redigeret årsskrifter, skoleblade og sidst skrevet skolens jubilæumsskrift i anledning af 100-året.

Illustrationer

Billederne er udlånt fra Gladsaxe Byarkiv, lokalhistorisk afdeling. For enkelte illustrationer i dette bind har det været umuligt at finde frem til den retmæssige copyright-indehaver. Såfremt vi på denne måde har krænket ophavsretten, er det sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil selvfølgelig blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelse i forvejen.

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening

Bestyrelsen

Formand: Arne J. Fogt, Ærtemarken 63, 2860 Søborg.
Tlf.: 3967 0346 • e-mail: bkdafo@gladsaxe.dk

Næstformand: John Ejsing, Solnavej 20, 2. tv, 2860 Søborg
Tlf.: 3967 3125 • ejsing@post.tele.dk

Sekretær: Erik Starup, Skovtoften 14, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4444 1112 • e-mail: erik.starup@pc.dk

Kasserer: Knud A. Jensen, Skovdraget 3, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4498 4572 • e-mail: skovdraget@privat.dk

Jens Mortensen, Vandkarsevej 18 A, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4444 0589 • e-mail: jmo@kabelmail.dk

Palle Glem Jørgensen, Møllevænget 33, 2800 Kgs.Lyngby
Tlf.: 4498 8049 • e-mail: palleglem@mail.dk

Hjejl Resen Steenstrup, Bredebovej 23, 3.th, 2800 Kgs Lyngby
Tlf.: 4498 6441 • e-mail: resen@pdm.as

Suppleanter:

Jørgen Olsen, Strandvejen 134, 2.tv, 2900 Hellerup
Tlf.: 3956 1234 • e-mail: jo@webspeed.dk

Arne J. Hermann, Lauggårds Vænge 36, 2860 Søborg
Tlf.: 3956 2074

Indmeldelse

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening
Kassereren, Girokonto 648-3437

Gladsaxe Lokalhistoriske Forenings hjemmeside:
www.gladsaxelokalhistorie.dk